

Lesbrieven en correctiesleutel

**BETER
ZEKER**

LESBRIEVEN EN CORRECTIESLEUTEL

Module 1 – Verzekeringen algemeen 8

Opwarming – Test je kennis 8

Opdracht 1 – Bereken je risico 9

Opdracht 2 – Op alles staat een prijs 12

Opdracht 3 – Verzekeren? Waarom zou je? 14

Opdracht 4 – Toch maar een verzekering? 15

Opdracht 5 – Schadevergoeding of uitkering? 16

Opdracht 6 – Ben jij aansprakelijk? 18

Opdracht 7 – Verschillende verzekeraars ... 19

Opdracht 8 – Verplicht of aan te raden? 20

Opdracht 9 – Uitgesloten dat zoiets verkeerd is ... 21

Opdracht 10 – Sparen voor later 23

Eindtest 23

Module 2 – Verzekering motorvoertuigen 26

Deel 1 – Waarom een verzekering motorvoertuigen? 26

Opwarming 26

Opdracht 1 – Goed begonnen ... 27

Opdracht 2 – Een brommer voor Katie 28

Opdracht 3 – Vergoed of niet vergoed? 28

Opdracht 4 – Extra verzekeringen? 29

Deel 2 – De prijs van je polis 30

Opdracht 5 – De prijs van je polis 30

Opdracht 6 – Waarom dat prijsverschil? 33

Opdracht 7 – Polissen vergelijken 34

Deel 3 – Help, ik heb een ongeval! 35

Opdracht 8 – Een ongeval. Wat nu? 35

Opdracht 9 – In welke landen ben je verzekerd? 37

EXTRA – Opdracht werkblad 8: Oeps, een deuk 38

Opdracht 10 – Het zal mij niet gebeuren ... 38

Opdracht 11 – De zwakke weggebruiker 39

EXTRA - Opdracht 6 (werkblad 10) 48

Module 3 – Verzekeringen voor ondernemingen 43

Deel 1 – Waarom je zaak verzekeren? 43

Opwarming 43

Opdracht 1 – Je grootste zorg ... 43

Opdracht 2 – Even warmlopen ... 43

Deel 2 - Verzekeringen voor je bedrijf en personeel 45

Opdracht 3 – Van start met een eigen zaak ... 45

Opdracht 4 – Tomorrowland in het klein 45

Opdracht 5 – Aan het werk 47

Opdracht 6 – Goed gelezen? Alles begrepen? 48

Opdracht 7 – Arbeidsongeval of niet? 49

Deel 3 - Verzekeringen voor jezelf, als zelfstandige 49

Opdracht 8 – Waarvoor heb je de volgende verzekeringen nodig? 49

Opdracht 9 – Later is nog veraf 50

<u>EXTRA Opdracht – Bereken je fiscaal voordeel</u>	51
<u>Opdracht 10 – Gewaarborgd inkomen</u>	51
<u>Opdracht 11 – Van brandverzekering naar woonverzekering</u>	52
<u>Opdracht 12 – De BA-uitbating</u>	53
<u>Opdracht 13 – Volk over de vloer</u>	54
<u>Eindtest</u>	55
<u>Bronnen</u>	57

Vorbereiding

Module 1 – Verzekeringen algemeen heeft als doel om de leerlingen vertrouwd te maken met het begrip ‘verzekeringen’. Voor sommige leerlingen van de derde graad is dit niet nieuw. Vanaf hun zestiende mogen ze immers met een bromfiets categorie A of B rijden, waarvoor een verzekering nodig is. Toch zijn er ook situaties waarin het voor veel jongeren niet duidelijk is dat een gepaste verzekering hen bescherming biedt.

Vooraleer u een module begint, kunt u het voorbeeld aanhalen van de schoolverzekering. Weinig jongeren weten immers dat ze op weg van en naar de school beschermd zijn door de verzekering van de school.

- Introduceer het idee van verzekeringen door na te vragen op welke manier de jongere naar school komt. Mogelijke antwoorden zijn:
 - o Met de auto (gebracht)
 - o Met het openbaar vervoer
 - o Met de fiets
 - o Met de bromfiets
 - o Te voet

- Vraag wie weet op welke manier hij/zij beschermd is tegen ongevallen onderweg van en naar de school. Mogelijke antwoorden zijn:
 - o Geen idee
 - o Niet
 - o De verzekering van mijn ouders (-> Ga hierop voort: ‘Welke verzekering?’ Leerlingen kunnen op die manier mogelijkheden opsommen)
 - o De schoolverzekering (correct antwoord) -> de schoolverzekering dekt schade die de leerling oploopt op weg van en naar de school. Wijs de leerlingen op de volgende beperkingen:
 - De leerling moet een vast traject volgen (de kortste weg).
 - De leerling is verzekerd tegen lichamelijke en stoffelijke schade voor zover ze niet door een andere verzekering wordt vergoed. Schade aan de bromfiets is niet gedekt.

- Ga hier eventueel nog even op door: wijs op bepaalde plichten (recht naar huis, geen gevaarlijke spelletjes onderweg ...).
 - o Tip: bekijk samen met hen (passages uit) de schoolpolis.

- Vertel de leerlingen hoe u samen met hen de website gaat gebruiken. Voor de verschillende mogelijkheden: zie ‘Inleiding’.
 - o Toon de openingspagina van **Beter Zeker**.
 - o Begeleid de leerlingen doorheen de aanmeldingsprocedure.
 - o Start de les via ‘Mijn lessen’.

U kunt via het **dashboard** de voortgang en resultaten van uw leerlingen opvolgen.

Let op: Bij verschillende opdrachten wijzigt de volgorde van de keuzemogelijkheden wanneer een leerling dezelfde oefening een tweede keer maakt. De oplossingen in de docentenhandleiding zijn correct maar komen niet noodzakelijk in die volgorde op het scherm van de leerling. Uiteraard zorgt de website ervoor dat de leerling altijd de juiste beoordeling krijgt.

Module 1 - VERZEKERINGEN ALGEMEEN

In de eerste module maken uw leerlingen kennis met het begrip ‘verzekeringen’. U kunt deze module starten met een rondvraag bij uw leerlingen. Wat weten zij op dit ogenblik al van verzekeringen?

U bepaalt zelf welke opdrachten u de leerlingen wilt laten uitvoeren. Bij de meeste opdrachten kan de leerling kiezen voor de optie ‘Lees hier meer’, waarbij hij extra informatie krijgt over het onderwerp van de opdracht.

U kunt ervoor kiezen om deze informatie eerst zelf te geven of ze samen met de leerlingen te overlopen. In sterkere klassen kunt u de leerlingen uitdagen om de opdrachten uit te voeren zonder de extra informatie. Overloop na de opdracht dan wel of ze de kennis inderdaad verworven hebben.

OPWARMING - TEST JE KENNIS

Begin uw les met een korte **enquête**. Laat uw leerlingen de enquête invullen en check hun antwoorden.

Enquête + oplossing

1. Wat is de premie?
 - a. Het geld dat je krijgt in geval van schade.
 - b. **Het geld dat je aan de verzekeraar betaalt om verzekerd te zijn.**
 - c. Het deel van de kosten die niet door je verzekering zijn gedekt.
2. Wat vergoedt de verplichte BA-verzekering als je een aanrijding veroorzaakt met je brommer?
 - a. Alle schade.
 - b. De schade aan mijn brommer.
 - c. De schade aan het voertuig van de tegenpartij.
 - d. **De lichamelijke en materiële schade van de tegenpartij.**
3. Wie van deze drie is een ‘zwakke weggebruiker’?
 - Een baby in een veilig autostoeltje in de auto.
 - Een fietser die moedwillig een ongeval veroorzaakt.
 - Een mindervalide bestuurder die een parkeerplaats zoekt voor zijn auto.
 - a. Alle drie.
 - b. Alleen de fietser.
 - c. **Alleen de fietser en de baby.**
 - d. Alleen de fietser en de mindervalide.
4. Als slachtoffer van een ongeval verlies je een schooljaar. Dat geeft je ook recht op materiële en morele schadevergoeding. Enig idee hoeveel rechtbanken daarvoor toekennen?
 - a. 750 euro.
 - b. 1800 euro.
 - c. **4750 euro.**
5. Je werkt op zaterdagavond als vrijwilliger in de jeugdclub van je dorp. Op zo’n avond laat je een bak bier op de voet van een klant vallen.
 - a. Helaas, je bent niet verzekerd en draait zelf op voor de schade.
 - b. **De verantwoordelijken van de jeugdclub zijn hiervoor verzekerd.**
 - c. Alle kosten worden vergoed door de ziekteverzekering van het slachtoffer.

6. Jordan (10) rijdt met zijn fiets langs een rij geparkeerde auto's. Daarbij maakt hij een diepe kras in één van de auto's. Wat nu?
- Niet erg, de eigenaar van de auto heeft een BA-autopolis en de verzekeraar vergoedt de schade.
 - Jordan moet zijn spaarvarken stukslaan en riskeert een levenslang fietsverbod.
 - De ouders van Jordan kunnen de polis van hun familiale verzekering (BA-privéleven) uit de kast halen.**
 - De auto-eigenaar draait zelf op voor de schade, want Jordan is een zwakke weggebruiker, is minderjarig en kon er bovendien niets aan doen.
7. Je gaat babysitten bij je burens. Voor je ze in bed stopt, speel je met de kinderen tikkertje in de woonkamer. Daarbij breek je een dure tablet op de salontafel. Wie gaat dat betalen?
- Jijzelf, helaas.
 - De familiale verzekering van je ouders, meestal met een vrijstelling.**
 - De familiale verzekering van je ouders.
 - De waarborg van de tablet.
8. Koen (16 jaar) heeft een tweedehandsbrommer gekocht. Samen met zijn maatje Freddy voeren ze de motor op, zodat die wat meer power heeft.
- Dat is oké, zolang hij dit maar meldt aan de politie.
 - Dat is oké, als hij de motor officieel laat keuren met keuringsbewijs.
 - Dat is oké, maar hij moet wel zijn verzekering laten aanpassen.
 - Dat is niet oké, want je hebt je verzekeraar geen correcte informatie verstrekt.
9. Narin en Karim zijn fervente wintersporters. Elke winter gaan ze in de Alpen snowboarden. Ze boarden dan ook wel eens buiten de zone. Maar dat is geen probleem, want ze hebben een reisbijstandsverzekering. Maar wat als er een reddingsoperatie nodig is?
- Hoewel een reisbijstandsverzekering reddingskosten kan dekken, moet je nagaan of buiten de afgebakende zones skiën of snowboarden niet uitgesloten is.**
 - Helaas, reisbijstand komt enkel tussen voor ongevallen op je reisweg.
 - Helaas, reisbijstand dekt enkel medische en materiële kosten, geen reddingsoperaties.

Opdracht 1 - **BEREKEN JE RISICO**

Leerlingen weten doorgaans zeer goed gevaarlijke situaties in te schatten. Toch durven ze soms 'onberekende' risico's te nemen. Vraag aan de leerlingen welke gevaarlijke situaties ze al eens hebben meegemaakt. Vraag eventueel ook wie er al eens een ongeval heeft meegemaakt. Laat hem/haar erover vertellen:

- Wat was de oorzaak?
- Wat was er gebeurd?
- Wat waren de gevolgen?
- Wie heeft dat betaald?
- Wat doe je nu om gelijkaardige ongevallen te voorkomen?

In deze eerste opdracht beoordelen uw leerlingen verschillende situaties. Hoe risicovol zijn ze? Er zijn geen goede of slechte antwoorden.

Leg de leerlingen uit dat ze een aantal vragen krijgen over het risicogehalte van afgebeelde situaties. Ze duiden hun keuze aan 'zonder nadenken'.

- Na het aankruisen krijgen de leerlingen situaties te zien die het gevolg kunnen zijn van bepaald gedrag.
- Na afloop krijgen ze hun score te zien.
- Overloop met hen de antwoorden op de vragen. Welke risico's hadden ze lager ingeschat?

Ga dieper in op het idee 'verzekering':

'Verzekeringen kosten alleen maar geld, zeggen ze. Tja, maar dikwijls zijn ze een geluk bij een ongeluk. En zo'n ongeluk schuilt dikwijls in een klein hoekje. Je let even niet op. Je wordt afgeleid. Je bent verstrooid. Of je neemt een "berekend" risico ...

Als je jezelf door het betalen van een kleine som geld veel ellende kunt besparen, waarom doe je dat dan niet?'

Zoek samen met de leerlingen naar redenen waarom mensen zich niet verzekeren:

- Ze weten niet dat het kan.
- Ze weten niet dat het moet.
- Ze vinden het te duur.
- Ze denken niet dat ze zelf risico lopen.
- ...

OPLOSSING

	<p>Zeer goed mogelijk Goed mogelijk Mogelijk Weinig waarschijnlijk Zeer onwaarschijnlijk</p>	<p>Auto-ongevallen zijn veruit de meest voorkomende oorzaak van schade aan derden. Beginnende chauffeurs zijn er vaker bij betrokken dan ervaren bestuurders.</p>
	<p>Zeer goed mogelijk Goed mogelijk Mogelijk Weinig waarschijnlijk Zeer onwaarschijnlijk</p>	<p>Het zal je maar overkomen: tijdens je skivakantie kom je ten val en word je per helikopter naar het ziekenhuis gebracht ... En hoe geraak je weer in België? Zonder reisbijstand wordt dat een dure grap.</p>
	<p>Zeer goed mogelijk Goed mogelijk Mogelijk Weinig waarschijnlijk Zeer onwaarschijnlijk</p>	<p>Een klasfuif organiseren is een koud kunstje. Maar wat als een van je vrijwilligers ijskoud een bak bier op zijn voet laat vallen?</p>
	<p>Zeer goed mogelijk Goed mogelijk Mogelijk Weinig waarschijnlijk Zeer onwaarschijnlijk</p>	<p>Op een hete dag zoek je wel eens verkoeling. En waterspelletjes zijn dan best leuk. Maar wat als ze voor een koude douche zorgen?</p>
	<p>Zeer goed mogelijk Goed mogelijk Mogelijk Weinig waarschijnlijk Zeer onwaarschijnlijk</p>	<p>Die zomeravonden met de jeugdbeweging? Te gek! Maar speel niet met vuur. Hoe voorkom je dat het je duur te staan komt?</p>

Legende behaalde scores:

- Je scoort tussen 5 en 12: jij neemt wellicht de nodige voorzorgen en vermijdt onverwachte tegenvallers. Met de gepaste verzekering neem je ook het allerlaatste risico weg.
- Je scoort tussen 12 en 17: je bent er meestal tamelijk gerust in. Toch zie je ook wel in dat er iets kan misgaan. Met de juiste verzekeringen neem je het zekere voor het onzekere.
- Je scoort tussen 17 en 25: je bent zeker van je stuk, maar houdt misschien te weinig rekening met wat anderen doen. Je bent slecht voorbereid op onverwachte situaties. Zeker verzekeren!

Opdracht 2 - *OP ALLES STAAT EEN PRIJS*

Met deze opdracht krijgen de leerlingen inzicht in de wijze waarop verzekeringen berekend worden. Hoe komt het dat je voor een paar honderd euro een brandverzekering kunt afsluiten zodat je bij een woningbrand een veelvoud van dat bedrag krijgt uitbetaald?

Gebruik de formule uit de webapplicatie om de wet van de grote getallen te verduidelijken.

Bedenk zelf nieuwe, gelijkaardige opdrachten.

Laat de leerlingen zelf een vraagstuk bedenken (en berekenen).

Leg de leerlingen de wet van de grote getallen uit. Maar doe dit op een vereenvoudigde wijze. Gebruik daarvoor de volgende formule.

U kunt de leerlingen dit ook zelf laten ontdekken door ze op de website te laten doorklikken naar 'Lees hier meer'.

Gemiddelde schadekost x aantal schadegevallen

_____ = kostprijs verzekering

Aantal verzekeringnemers

Mogelijke werkwijze

Laat de leerlingen eerst gokken – geef hen daar slechts enkele seconden tijd voor. Laat ze daarna zelf uitrekenen en nakijken of hun gok de juiste was.

Oplossing

- a. € 178
 - b. **€ 17,8**
 - c. € 28,7
 - d. € 15,9
-
- a. € 750
 - b. € 500
 - c. **€ 450**
 - d. € 375
-
- a. € 500
 - b. € 450
 - c. € 370
 - d. **€ 350**

Extra uitleg

Wat is een verzekering? In deze stap begrijpen de leerlingen het belang van verzekeringen als:

- Voorzorg voor de toekomst. Met een verzekering bescherm je jezelf, je bezit en je dierbaren tegen onverwachte en onvoorspelbare gebeurtenissen. Of tegen gekende gebeurtenissen die een grote impact hebben op je leven, zoals je pensioen.
- Vorm van solidariteit. Niet iedereen maakt gebruik van de verzekeringen die hij afsluit, maar in dat geval ben je wel solidair met wie dat wel doet.
- Voorkomen van schulden. Een verzekering biedt een garantie dat je bij (grote) pech niet voor een onoverkomelijke schuldenberg komt te staan.

Verzekeringen zijn (deels) gebaseerd op kansberekening. Verzekeraars maken daarbij gebruik van de wet van de grote getallen. Daarmee berekenen ze hoe groot de kans is dat een gebeurtenis zal plaatsvinden en hoeveel schade ze zal veroorzaken. Dat bedrag verdelen ze dan over het aantal mensen die tegen die gebeurtenis een polis afsluiten.

Daarom kun je voor een paar honderd euro's je huis verzekeren tegen brand, hoewel de wederopbouw van je huis honderdduizenden euro's kan kosten. Gelukkig branden niet alle huizen af.

Wijs de leerlingen ook op de strafbaarheid van verzekeringsfraude. Put informatie uit **Verzekeringsfraude voorkomen** van Assuralia.

Verzekeringsfraude ... enkele voorbeelden

Een schoolvoorbeeld van verzekeringsfraude is een ongeval dat halverwege de jaren 80 op een natte weg in de buurt van het Brusselse Zuidstation gebeurde.

Een bestelwagen wordt aangereden door een auto en wordt total loss verklaard. In de bestelwagen bevindt zich een aanzienlijke partij laboratoriummateriaal. Ogenschijnlijk een banaal verkeersongeval, waarbij de aansprakelijkheid van de aanrijder duidelijk is. Kort na de feiten krijgt de maatschappij de claim van de eigenaar van de bestelwagen binnen. Zo blijkt dat de bestelwagen 10.000 euro waard moest zijn en het laboratoriummateriaal liefst twee miljoen Belgische frank. De verzekeraar beslist de zaak toch maar te onderzoeken en ontdekt achtereenvolgens:

- dat de bestelwagen eigendom is van de directeur van een laboratorium, die kampt met zware financiële problemen;
- dat de bestelwagen aan haar vierde ongeval in vergelijkbare omstandigheden toe is; achteraf blijkt dat beroep was gedaan op de diensten van een Franse stuntman;
- dat hetzelfde laboratoriummateriaal bij de drie vorige aanrijdingen al beschadigd was, voor een bedrag van eerst 12.500 euro, dan 35.000 euro en de derde maal 65.000 euro!
- Op grond van deze bevindingen ging de verzekeraar over tot het indienen van een klacht en werd de betrokkene door de rechtbank zwaar gestraft.

In het begin van de jaren 80 liet een Belgische stuntman, die voor het overige vaak voor film en tv werkte, zich verleiden tot het insceneren van auto-ongevallen. Het ging meestal om dure auto's waarvan de eigenaar geldproblemen had of om een of andere reden minder tevreden was (mechanische storingen, ondermaatse prestaties, voorbijgestreefd model...). In de vroege uurtjes werden de auto's op verlaten industrieterreinen vakkundig in de prak gereden. Op een dag kreeg de stuntman er genoeg van en weigerde hij nog zijn medewerking te verlenen aan deze georganiseerde ongevallen: binnen de kortste keren werd hij door een tipgever aangegeven en veroordeeld tot twee jaar gevangenisstraf in eerste aanleg, herleid tot 18 maanden in beroep, ofschoon hijzelf geen valse aangifte had ingediend en hij zelf veel minder aan de fraude overhield dan zijn opdrachtgevers.

(bron: 'Verzekeringsfraude voorkomen' - Assuralia)

Uitbreiding

Voer een klasgesprek over verzekeringsfraude. Leg uit dat verzekeringsfraude strafbaar is en wellicht ook blootgelegd wordt. Gebruik voorbeelden uit de hierboven aangehaalde brochure.

Voorbeelden van verzekeringsfraude?

Om je een indruk te geven hoe er gefraudeerd wordt bij reisverzekeraars beschrijven we hieronder een aantal voorbeelden:

- Duurder product declareren: het verlies van een dure merkzonnebril claimen op je reisverzekering in plaats van een goedkope merkloze bril.
- Een beschadigd artikel onterecht als niet herstelbaar opgeven en het volledige aankoopbedrag claimen, terwijl het artikel goedkoop te repareren is.
- De schadetoedracht aanpassen zodat het onder de polisdekking valt.
- Het vervalsen van facturen.
- Verkeerde facturen voorleggen.
- Niet-gestolen goederen als gestolen declareren.
- Na een afgewezen schadeclaim nogmaals dezelfde schade claimen met een ander verhaal.

(bron: <http://dekort-partners.be/>)

Opdracht 3 - VERZEKEREN? WAAROM ZOU JE?

De leerlingen hebben in de eerste opdracht ontdekt hoe een tegenslag of ongeval soms in een klein hoekje schuilt.

Opdracht 2 leerde hen de wet van de grote getallen: op die manier blijft de kostprijs van de verzekering binnen de perken. In deze opdracht krijgen ze inzicht in de soorten verzekeringen.

Vraag de leerlingen wat je allemaal met een verzekering kunt beschermen: je huis (woning), je auto (motorvoertuigen), je leven (levensverzekering). Misschien kennen ze nog meer verzekeringen.

Via de opdracht ontdekken de leerlingen dat er veel verschillende verzekeringen bestaan. Omdat de verzekeringsvormen telkens gelinkt zijn aan een 'case', begrijpen ze meteen ook waarvoor de verzekeringen precies dienen. De extra verklaring verschijnt op het moment dat de leerling de juiste verzekering bij de juiste 'case' sleept.

Variant

U kunt van deze oefening later ook een toets maken en de leerlingen vragen om de verzekering en de juiste extra uitleg te verbinden.

Maak daarvoor gebruik van **werkblad 1**.

TIP: Kies Werkblad 1 – A voor zwakkere leerlingen en werkblad 1 – B voor de sterkere.

Oplossing

Je bent op reis in Italië. Je toert er rond op een gehuurde Vespa, valt en breekt je been ... Hoe raak je weer thuis?	reisbijstandsverzekering
Je bent zelfstandige en denkt aan later. Je besluit een centje opzij te leggen.	Vrij Aanvullend Pensioen voor Zelfstandigen (VAPZ)
Je breekt bij het voetballen de ruit van je burens.	BA-privéleven/familiale verzekering
Je huurt voor het eerst een huis.	brandverzekering
Je organiseert een klasfeest. Een van de tappers haalt zijn hand open aan een glasscherf. De wonde moet genaaid worden.	BA-organisaties & evenementen
Je hebt een appartement gekocht. Proficiat! Maar daarvoor moet je een lening afsluiten bij de bank. Die ga je de komende tien of twintig jaar afbetalen. Maar wat als je intussen overlijdt?	schuldsaldoverzekering
Je ouders hebben een nieuwe auto gekocht. 35.000 euro! Hoe gaan ze hem verzekeren?	omniumverzekering
Je rijdt met je brommer een fietser aan. Zijn fiets is stuk en zijn kleren gescheurd. Gelukkig is hij niet gewond.	BA-motorvoertuigen
Je vader heeft een eigen zaak. Dan wordt hij ziek. Hij kan een jaar niet werken.	verzekering gewaarborgd inkomen
Je verzwikt op school tijdens het voetballen je voet.	schoolverzekering

Je bent al enkele jaren aan de slag als werknemer en denkt aan later. Je besluit een centje opzij te zetten.	pensioenverzekering
Je werkgever heeft voor jou en je collega's gezorgd: je krijgt aan het einde van je loopbaan een extra pensioen. Mocht je vroeger overlijden, dan krijgen je nabestaanden een uitkering.	groepsverzekering

Opdracht 4 - TOCH MAAR EEN VERZEKERING?

Verzekeraars hanteren een specifiek jargon. Met deze opdracht raken de leerlingen vertrouwd met de terminologie van het verzekeringswezen.

U kunt de leerlingen deze opdracht meteen laten uitvoeren, zonder bijkomende uitleg. Op die manier kunt u controleren of ze bepaalde woordenschat al beheersen.

In zwakkere klassen kunt u zelf eerst een woordje uitleg geven of de leerlingen vragen om de achtergrondinformatie te lezen. Ze vinden die informatie door te klikken op 'Lees hier meer'.

Oplossing

Wat is een verzekering? Het is een overeenkomst waarbij de **verzekeraar** zich ertoe verbindt de **verzekeringnemer** tegen betaling van een afgesproken bedrag te vergoeden bij schade. Die schade kan de verzekerde zelf lijden, bijvoorbeeld bij een brand. Maar hij kan ze ook aan een **derde** berokkenen, zoals bij een verkeersongeval. In dat laatste geval is niet de verzekeringnemer de **begunstigde**, maar de persoon die door toedoen van de verzekeringnemer schade lijdt.

De afspraken die verzekeraar en verzekeringnemer maken, leggen ze vast in een **polis**. Die vermeldt alle **dekkingen** waarvan de verzekeringnemer geniet.

Opdracht 5 - *SCHADEVERGOEDING OF UITKERING?*

Leerlingen leren het onderscheid maken tussen een verzekering die schade vergoedt (bijvoorbeeld bij brand) en een verzekering die jou als persoon beschermt.

Tegelijk wordt ook de term BA – Burgerlijke Aansprakelijkheid – aangebracht. Deze term is een belangrijke formulering in de verzekeringswereld. Hij verwijst namelijk naar het feit dat iemand verantwoordelijk (aansprakelijk) kan gesteld worden voor schade, ook al is hij daar niet rechtstreeks de veroorzaker van.

Een voorbeeld daarvan kan zijn: een tak die van de boom in je tuin gerukt wordt tijdens een storm en de veranda van je buur beschadigt. De ‘veroorzaker’ van de schade is de storm. Maar als eigenaar van de tuin (en boom) ben jij aansprakelijk.

De opdracht doet de leerlingen in de eerste plaats nadenken over het onderscheid tussen ‘persoons-’ en ‘schadeverzekering’. De tekeningen maken dit onderscheid vrij direct duidelijk:

- Persoonsverzekeringen zijn altijd persoonsgebonden (bijvoorbeeld: hospitalisatieverzekeringen, pensioenverzekeringen ...).
- Schadeverzekeringen beschermen het vermogen (bijvoorbeeld: brandverzekeringen, autoverzekeringen ...).

Oplossing

Opdracht 5 a: Omcirkel de juiste keuze.

			
a persoon b schade	a persoon b schade	a persoon b schade	a persoon b schade

Opdracht 5 b: Over welke verzekeringen gaat het?

			
Bij een overlijden is helaas altijd iemand betrokken. Ook de begunstigde is een persoon.	Je brandverzekering dekt onder meer glasbreuk en andere materiële schade, en heeft dus niets met mensen te maken.	Bij een ziekenhuisopname komt een hospitalisatieverzekering goed van pas. De zieke krijgt dan extra financiële hulp.	Bij een arbeidsongeval betreft de schade altijd een persoon. En dus is ook dit een persoonsverzekering.

Uitbreiding

Vraag de leerlingen de verzekeringen uit Opdracht 3 te rangschikken als:

Persoonsverzekeringen	Schadeverzekeringen
De schuldsaldoverzekering	BA-motorvoertuigen
De pensioenverzekering	BA-privéleven
De verzekering gewaarborgd inkomen	BA-organisaties & evenementen
Het vrijwillig aanvullend pensioen	De omniumverzekering
De groepsverzekering	De schoolverzekering
	De brandverzekering
	De reisbijstandsverzekering

Gebruik daarvoor het extra **werkblad 2**.

Opdracht 6 - **BEN JIJ AANSPRAKELIJK?**

Het is aangewezen om iets langer stil te staan bij het begrip 'aansprakelijkheid'. Jongeren associëren deze term vooral met volwassenen. Ze verliezen wel eens uit het oog dat ook zij weldra volwassen zullen zijn (vanaf achttien jaar).

Bovendien kunnen ze op de leeftijd van 16 jaar ook al aangesproken worden op hun gedrag. De GAS-boetes zijn daar een mooi voorbeeld van.

Het is dus geen luxe om jongeren te wijzen op het begrip verantwoordelijkheid, dat in het geval van verzekeringen vertaald wordt als 'aansprakelijkheid'. Kaart aan welke rol verzekeringen spelen in het beschermen van je aansprakelijkheid.

Laat de leerlingen na de opdracht zelf voorbeelden aanhalen waarin zijzelf of hun ouders aansprakelijk waren voor bepaalde gebeurtenissen.

Oplossing

Ben jij aansprakelijk?	Ja	Neen	
Je kind van twaalf maakt met zijn fiets een kras in een auto.	Ja		Je bent als ouder altijd aansprakelijk voor de daden van je minderjarige kinderen.
Een dronken klant rijdt op de parking van je café tegen een andere auto.	Ja		Sommige rechters zullen je aansprakelijk stellen. Volgens de wet moet je voorkomen dat je klanten dronken de weg op gaan. In dit geval is preventie het beste advies: voorkom dat klanten dronken je café verlaten.
Bij een klus aan zijn huis valt je vriend van een trapladder die hij van je leende.		Neen	Ook al is het jouw ladder, niets bewijst dat zij de oorzaak is van de val.
Je bent leider bij een jeugdbeweging. Tijdens een bosspel breekt een groepslid een been.	Ja		Gelukkig heeft de nationale leiding van de jeugdbeweging hier wellicht een verzekering voor afgesloten.

Uitbreiding

Heb je leerlingen in de klas die lid zijn van een jeugdbeweging? Laat ze dan zelf op de website van hun jeugdbeweging op zoek gaan naar informatie over aansprakelijkheid.

In hoeverre zijn leiders van een jeugdbeweging aansprakelijk bij ongevallen waarbij leden betrokken zijn? Informatie vindt u op de websites van de verschillende jeugdverenigingen.

Opdracht 7 - *VERSCHILLENDE VERZEKERAARS ...*

Verzekeringen kun je op verschillende manieren afsluiten. Bij wie of hoe je een polis afsluit, beslis je zelf. Maar het is geen slecht idee om even stil te staan bij de plus- en minpunten van die keuze.

De leerlingen maken bij deze opdracht het onderscheid tussen de verschillende aanbieders van verzekeringen. Bovendien komen ze in contact met enkele belangrijke kenmerken van de verzekeringsondernemingen.

Vraag de leerlingen of ze de namen kennen van verzekeringsondernemingen uit hun regio. (U kunt hen eventueel vragen om hier even over na te denken en hun informatie de volgende les te delen met de klas.)

Teken op het bord drie kolommen. Noteer de namen van de opgesomde verzekeringsondernemingen in de verschillende kolommen. Geef de kolommen nog geen naam. Vraag de leerlingen om te achterhalen waarom je deze verdeling hebt gemaakt:

1. Banken 2. Verzekeringsmaatschappijen 3. Verzekeringsmakelaars

Onder 'banken' komen KBC, Belfius ... die tegelijk bank en aanbieder van verzekeringen zijn. Onder 'verzekeringsmaatschappijen' komen Ethias, AG-Insurance ... die géén bank zijn, maar verzekeringsproducten onder hun eigen naam aanbieden. Onder 'verzekeringsmakelaars' komen de kantoren van onafhankelijke verzekeraars die polissen van verschillende maatschappijen aanbieden.

TIP - U kunt de leerlingen dit zelf laten ontdekken of ze op de website laten doorklikken naar 'Lees hier meer'.

Oplossing

Stap 1

	juist	fout
Een verzekeringsmakelaar is onafhankelijk.	x	
Een verzekeringsmakelaar hebben is verplicht.		x
Directe verzekeraars werken zonder tussenpersoon.	x	
Verzekeringsmaatschappijen werken zonder agenten of kantoren.		x
Verzekeringsmaatschappijen zijn altijd ook bank.		x
Onlineverzekeringen dekken niet dezelfde risico's als andere verzekeringen.		x

Stap 2

Stellingen

Een verzekeringsmakelaar is onafhankelijk.

Een verzekeringsmakelaar hebben is verplicht.

Directe verzekeraars werken zonder tussenpersoon.

Verzekeringsmaatschappijen werken zonder agenten of kantoren.

Verzekeringsmaatschappijen zijn altijd ook bank.

Onlineverzekeringen dekken niet dezelfde risico's als andere verzekeringen.

Verklaring	Stelling nummer
Bij schade moet je je rechtstreeks tot hen wenden.	3
Een verzekeringsmakelaar heeft een grote vrijheid en is niet gebonden aan één verzekeringsonderneming.	1
Je kunt ook via een agent of rechtstreeks met de verzekeringsonderneming werken.	2
Sommige banken zijn ook verzekeraar.	5
Sommige verzekeringsondernemingen werken rechtstreeks. Andere hebben een uitgebreid kantorennetwerk of werken met onafhankelijke makelaars.	4
Voor veel verzekeringen zijn de dekkingen wettelijk geregeld. Toch blijft vergelijken zinvol. Zo varieert de premie die er tegenover staat wel eens. Soms zijn er ook andere voorwaarden. Dat is zeker bij autoverzekeringen het geval.	6

Opdracht 8 - VERPLICHT OF AAN TE RADEN?

Deze opdracht bouwt voort op de eerdere oefening rond aansprakelijkheid. Ze kan evenwel ook apart gebruikt worden.

De kerngedachte is dat je soms niet te kiezen hebt. Zo is een BA voor je auto verplicht. U kunt met deze opdracht ook de overstap maken naar de autoverzekering, maar evengoed naar bedrijfsverzekeringen, waarvan er ook een aantal verplicht zijn.

Burgerlijke aansprakelijkheid impliceert niet dat je verplicht bent een verzekering af te sluiten. Een BA-gezinsverzekering hoeft je inderdaad niet te hebben, als je dat niet wilt. Het gevolg is wel dat je in dat geval schade aan derden uit eigen zak moet betalen.

- Vraag aan de leerlingen op welke manier ze al eens schade hebben veroorzaakt waarvoor hun ouders aansprakelijk werden gesteld. Mogelijke antwoorden: een kapotte ruit bij het voetballen, gescheurde kleding bij een wild spelletje, een kapotte fiets bij het stallen op school ...
- Vraag de leerlingen of ze weten hoe die schade werd vergoed. In sommige gevallen zullen de ouders dit uit eigen middelen hebben betaald.
- Vraag de leerlingen of ze een nieuwe smartphone of tablet zouden laten verzekeren. Waarom wel? Waarom niet?
- Vraag de leerlingen welke verzekeringen er volgens hen verplicht zijn.

Laat de leerlingen **Opdracht 8** uitvoeren.

Oplossing

In tegenstelling tot wat je zou denken, is een **brandverzekering** niet wettelijk verplicht, behalve wanneer ze als voorwaarde wordt opgelegd door je verhuurder of door de bank waarbij je een hypothecair krediet afsluit.

Start je een eigen zaak en heb je mensen in dienst? Dan ben je verplicht om een **arbeidsongevallenverzekering** af te sluiten voor al je werknemers.

Elke Vlaming die ouder is dan 25 jaar, is verplicht een **zorgverzekering** te betalen. Op die manier ben je verzekerd voor niet-medische zorgen wanneer je ernstig ziek of bejaard bent. Let op: dit is niet hetzelfde als de hospitalisatieverzekering.

Een **pensioenverzekering** is niet verplicht, maar wel een aanrader. Omdat ze je een belastingvermindering oplevert, is de verzekering immers ook fiscaal voordelig. Maar het is vooral een persoonsverzekering, dus ooit krijg je je geld terug. En met een flinke rente. Doen dus!

Veel mensen nemen bovenop hun autopolis ook een **rechtsbijstandsverzekering**. Die biedt je na een verkeersongeval hulp om je aanspraken tegenover de tegenpartij hard te maken. Bij gebrek aan minnelijke schikking kun je hiermee ook een advocaat inschakelen zonder al te veel kosten.

Als jij straks een fuif organiseert of een mini-event, zorg dan dat je **BA-vrijwilligers** voor je niet-betaalde medewerkers in orde is. Die verzekering is namelijk verplicht.

Het staat je vrij om je auto te verzekeren met een **omniumverzekering**. Met een 'grote' omniumverzekering verzekert je alle schade aan je auto. Een 'kleine' omniumverzekering dekt niet de schade aan je auto na een ongeval dat je zelf hebt veroorzaakt. Zoek op de markt de juiste formule en vergelijk.

Ondernemingen verzekeren zich het best tegen schade die ze bij derden veroorzaken. Een dakbedekker die een muur doet instorten, of een aannemer die bij graafwerken de fundering van een aanpalende woning ernstig beschadigt? Ze kunnen niet zonder een **BA-verzekering voor ondernemingen**.

Opdracht 9 - UITGESLOTEN DAT ZOIETS VERKEERD IS ...

Nog enkele moeilijke begrippen: ‘franchise’ (of vrijstelling), ‘dekkingen’ en ‘uitsluitingen’. De leerlingen leren termen die vaak voorkomen in verzekeringscontracten correct te begrijpen.

Tegelijk leren ze situaties beoordelen waar vrijstelling of uitsluiting een rol kunnen spelen. Op die manier wordt het voor hen gemakkelijker om die specifieke aspecten van het verzekeringscontract te begrijpen.

Laat de leerlingen de tekst lezen die ze vinden achter de knop ‘Lees hier meer’. Deze tekst vinden ze ook op de printversie van deze opdracht. Vraag hen daarna of ze de volgende begrippen kunnen uitleggen:

- Franchise of vrijstelling: het deel van de schadevergoeding dat de verzekerde zelf moet betalen.
- Dekking: de voorwaarden en omstandigheden waarvoor de verzekeraar een vergoeding uitkeert.
- Uitsluiting: de voorwaarden en omstandigheden waarvoor de verzekeraar geen vergoeding uitkeert.

Wanneer ze dit onderscheid kunnen maken, start u met de opdracht. Daarin worden enkele situaties geschetst waarvoor de verzekering eventueel een vergoeding uitkeert. De leerlingen beoordelen individueel de voorgestelde cases.

- Stap 1: ze zoeken uit welke verzekering van toepassing is.
- Stap 2: ze zoeken uit of er sprake is van dekking of niet.

Oplossing

Situatie	Stap 1: polis	Stap 2: gedekt of niet	
Je zit op een terrasje met een pintje en je tablet. Twee mannen komen naar je toe. De eerste vraagt een vuurtje. De ander gaat er tegelijkertijd met je tablet vandoor.	bagageverzekering	ja	neen
Een kennis heeft diabetes, maar overlijdt door een ongeval.	levensverzekering	ja	neen
Je rijdt met de auto van je pa tegen de auto van de buurman. De polis vermeldt je niet als regelmatige bestuurder.	autoverzekering	ja	neen
Tijdens je vakantie krijg je op een camping te maken met een paar dronken mannen. Ze vallen je lastig en slaan je bril stuk.	reisbijstandsverzekering	ja	neen
Je hebt een voorlopig rijbewijs en rijdt zondag om elf uur 's nachts tegen de auto van de buurman.	autoverzekering	ja	neen
Een familielvriend sluit een levensverzekering af. Drie jaar later krijgt hij kanker.	levensverzekering	ja	neen

Uitbreiding

In een laatste stap kun je de leerlingen ook vragen om de mogelijke verklaring voor de oplossing van elke case te plaatsen.

Je kunt dit doen met **werkblad 3**.

Oplossing

1. Diefstal van voorwerpen is doorgaans verzekerd in de bagagepolis. Ook verzekerd is het verlies van bagage door toedoen van bijvoorbeeld de luchtvaartmaatschappij.
2. De levensverzekering wordt uitbetaald. De doodsoorzaak heeft immers niets te maken met een eventuele uitsluiting van diabetes.
3. Je vader is verzekerd voor burgerlijke aansprakelijkheid. Misschien moet hij wel een vrijstelling betalen omdat jij jonger bent dan 30 jaar en/of nog niet lang in het bezit van een rijbewijs bent.
4. Je bril en eventuele medische kosten worden uiteraard vergoed. Ze zijn het gevolg van de handelswijze van anderen.
5. Probleem: na 22 uur mag je tijdens het weekend met een voorlopig rijbewijs niet rijden. De verzekeringsmaatschappij kan daarom de schadeloosstelling aan je buurman op jou verhalen.
6. Zodra de levensverzekering is afgesloten ben je levenslang beschermd, zelfs als je enkele jaren later zwaar ziek wordt.

Opdracht 10 - SPAREN VOOR LATER

Een pensioenspaarverzekering is een verzekeringsformule die aan belang wint. Voor de jongere generaties is deze vorm van sparen haast een noodzaak. Deze opdracht kan daarom de kapstok zijn voor een les over pensioenen.

Hoewel dit voor jongeren een ver-van-mijn-bedshow kan lijken, is het erg nuttig om hen nu al te wijzen op de voordelen van pensioensparen.

Deze opdracht kan ook gebruikt worden in Module 3. Zeker toekomstige zelfstandige ondernemers denken immers best al vroeg in hun carrière na over hun pensioen. In deze opdracht worden enkele belangrijke termen voorgesteld. Module 3 zoomt verder in op het thema.

De laatste opdracht van Module 1 is een eenvoudige sleepoefening. De leerlingen werken de oefening zelfstandig af.

Oplossing

Bij een verzekering denk je wellicht vooral aan het betalen van premies voor schade die je ondervindt of veroorzaakt.

Maar er is nog een derde soort verzekering die bijzonder interessant is. Dat zijn de zogenaamde **levensverzekeringen**. Wat doen ze? Heel eenvoudig uitgelegd bezorgen ze je een **appeltje voor de dorst**. Je spaart voor later en verzekert je tegelijkertijd voor wanneer er iets misloopt.

De bekendste verzekering is de **pensioenverzekering**. Je betaalt jaarlijks een premie die je een **fiscaal voordeel** oplevert. Je betaalt dus nu al minder belasting.

Word je dan 65? Dan krijg je het gespaarde bedrag uitgekeerd. Minus een heffing van de overheid.

Naast deze verzekering heb je ook de **overlijdensverzekering**. Als je dan onverwacht sterft, dan krijgen je verwanten (kinderen of echtgenote) als **begunstigden** het bedrag uitgekeerd waarvoor je de polis hebt afgesloten. Uiteraard leef je beter lang en gelukkig.

Eindtest

Met de eindtest kunt u controleren wat uw leerlingen van de les(sen) hebben onthouden. U kunt de eindtest van de module gebruiken, er bepaalde opdrachten uit kiezen en eventueel aanvullen met eigen materiaal.

U kunt deze toets ook gebruiken zonder de module eerst af te werken. Wanneer u zelf uw lessen samenstelt, kan deze toets dienen als evaluatie.

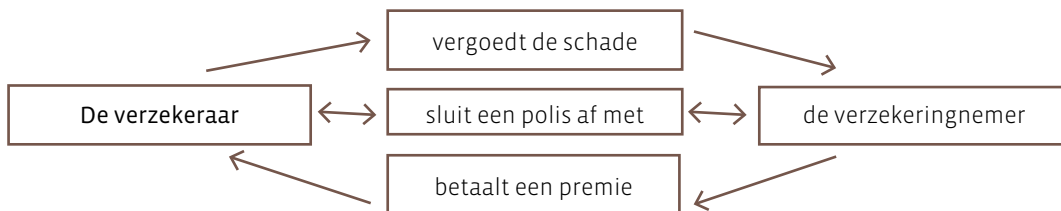
De leerlingen kunnen de toets helemaal via de webapplicatie afwerken. Ofwel krijgen ze dan meteen hun resultaat te zien, ofwel beslist u om het resultaat en de nodige feedback zelf door te geven.

Oplossing

OPDRACHT 1

- A Een verzekeringscontract.
- B Het geld dat je betaalt om verzekerd te zijn.
- A Het deel van de schadekosten dat je zelf moet betalen.
- C Burgerlijke aansprakelijkheid.
- C De waarborgen van het verzekeringscontract.
- B De persoon aan wie de vergoeding wordt uitgekeerd.

OPDRACHT 2

OPDRACHT 3

neen - ja - ja - neen

OPDRACHT 4

b - a - a - b - b

OPDRACHT 5

BA-privéleven - Brandverzekering

EXTRA OPDRACHT 6 (WERKBLAD 4)

Deze opdracht vindt u niet online. U kunt ze afdrukken en de leerlingen ze op papier laten invullen. U kunt deze kruiswoordpuzzel als test gebruiken, maar ook als extra opdracht tijdens de les.

Verticaal

1. de garanties die in een verzekeringscontract gedekt zijn: **WAARBORGEN**
2. document dat je dient in te vullen: **FORMULIER**
3. autoverzekering die ook de eigen schade dekt: **OMNIUM**
4. percentage van de schadeloosstelling waarvoor je zelf opdraait: **VRIJSTELLING**
5. ongewilde gebeurtenis: **ONGEVAL**
6. verantwoordelijk voor een ongeval: **AANSPRAKELIJK**
9. de som die je jaarlijks betaalt voor je verzekering: **PREMIE**

Horizontaal

7. gevaar op schade of verlies: **RISICO**
8. persoon of organisatie die zich ertoe verbindt om schade te vergoeden: **VERZEKERAAR**
10. verzekeringscontract: **POLIS**
11. oorzaak van schade die niet gedekt wordt door de polis: **UITSLUITING**

Module 2 - VERZEKERING MOTORVOERTUIGEN

Deel 1 – Waarom een verzekering motorvoertuigen?

OPWARMING

Stap 1 - Klasgesprek

Vraag aan de leerlingen met welk vervoermiddel ze naar school komen. Zijn er leerlingen die al een rijbewijs hebben? Zijn er leerlingen bezig met een rijbewijs te behalen – bijvoorbeeld door het afleggen van het theorie-examen? Welke leerlingen willen graag een auto kopen? Een bromfiets? Hoeveel kost een auto volgens hen per jaar?

Stap 2 – Groepsgesprek: welke kosten heb je aan een auto?

Laat de leerlingen in groepjes nadenken over de verscheidene kosten die bij een auto komen kijken. Laat ze eerst zelf even brainstormen. Breng daarna de verschillende suggesties op het bord.

- Aankoop en eventueel maandelijkse afbetaling
- Belasting op de inverkeerstelling
- Verkeersbelasting
- Onderhoud
- Verzekering
 - o BA
 - o Omnium

Leg de leerlingen uit dat je het in deze les vooral over die laatste onkosten, de verzekering, zult hebben.

Stap 3 – Goed om te weten

Met drie korte meerkeuzevragen test u de kennis van uw leerlingen over autoverzekeringen. U kunt de vragen uit de module gebruiken en ze eventueel aanvullen met deze extra vragen.

1. Wat betaalt de verplichte BA-verzekering als je een aanrijding veroorzaakt met je brommer?
 - a. Alle schade.
 - b. De schade aan mijn brommer.
 - c. De schade aan het voertuig van de tegenpartij.
 - d. **De lichamelijke en materiële schade van de tegenpartij.**

2. Wie van deze drie is een 'zwakke weggebruiker'?
 - Een baby in een veilig autostoeltje in de auto.
 - Een fietser die moedwillig een ongeval veroorzaakt.
 - Een mindervalide bestuurder die een parkeerplaats zoekt voor zijn auto.
 - a. Alle drie.
 - b. Alleen de fietser.
 - c. **Alleen de fietser en de baby.**
 - d. Alleen de fietser en de mindervalide.

Opdracht 1 - *GOED BEGONNEN ...*

Met de vragen op de vorige pagina heb je de belangstelling van de leerlingen gewekt voor het thema van de verzekering voor motorvoertuigen.

Met deze opdracht laat je de leerlingen toe hun kennis verder te toetsen. Het gaat hier om situaties uit het echte leven waarmee ze zelf te maken kunnen hebben.

Test even je kennis over de verzekering van motorvoertuigen. Wat weet je er al van?

Beantwoord de vragen en vergelijk met je buur.

Jordan (10) rijdt met zijn fiets langs een rij geparkeerde auto's. Daarbij maakt hij een diepe kras in één van de auto's. Wat nu?

1. Niet erg, de eigenaar van de auto heeft een BA-autopolis en de verzekeraar vergoedt de schade.
2. Jordan moet zijn spaarvarken stukslaan en riskeert een levenslang fietsverbod.
3. **De ouders van Jordan kunnen de polis van hun familiale verzekering (BA-privéleven) uit de kast halen.**
4. De auto-eigenaar draait zelf op voor de schade, want Jordan is een zwakke weggebruiker, is minderjarig en kon er bovendien niets aan doen.

Koen (16) heeft een tweedehandsbrommer gekocht. Samen met zijn maatje Freddy voeren ze de motor op, zodat die wat meer power heeft.

- a. Dat is oké, zolang hij dit maar meldt aan de politie.
- b. Dat is oké, als hij de motor officieel laat keuren met een keuringsbewijs.
- c. Dat is oké, maar hij moet wel zijn verzekering laten aanpassen.
- d. **Dat is niet oké, want je hebt je verzekeraar geen correcte informatie verstrekt.**

Je bent twintig en hebt al twee jaar je rijbewijs. Dit weekend krijg je de Audi van je pa onder je voet. Maar bij een ongeval draai jij op voor de vrijstelling. Hoeveel euro's heb je best opzij staan?

- a. Niets, want een BA-verzekering motorvoertuigen kent geen vrijstelling.
- b. **Ongeveer 500 euro, want doorgaans vraagt de verzekeringsonderneming dat bedrag van 25-jarige chauffeurs.**
- c. Ongeveer 300 euro, want je bent al twee jaar zonder ongeval en dus krijg je korting op die vrijstelling.
- d. Hangt er van af, want als 25-jarige chauffeur betaal je altijd een percentage van de factuur.

Opdracht 2 - *EEN BROMMER VOOR KATIE*

Deze opdracht introduceert het thema van de 'eerste brommer'. Voor veel zestienjarigen is een brommer hun eerste kennismaking met het gemotoriseerd verkeer. Voor hen is het een nieuwe wereld, nadat ze zich jarenlang met de fiets, het openbaar vervoer of de auto van pa of ma naar school begaven.

De overstap naar een brommer is niet zonder risico. Bromfietsen rijden een pak sneller dan je fiets, ze zijn zwaarder en dus moeilijker te hanteren, maar er horen vooral nieuwe verplichtingen bij zoals het dragen van een helm en ... het afsluiten van een verzekering. Dat laatste wordt wel eens over het hoofd gezien.

De opdracht is op zich erg simpel. Ze bestaat uit een enkele meerkeuzevraag. Zodra de leerling een antwoord aankruist, verschijnt de feedback op zijn scherm. Dankzij deze directe feedback krijgt de leerling verschillende boodschappen te zien:

- In het verkeer moet je zeer goed opletten.
- Een goede bescherming met helm en stevige kledij is altijd aangewezen.
- Een verzekering voor je brommer is verplicht. **(juiste antwoord)**
- Rijlessen zijn geen overbodige luxe.

Aan de hand van de eerste opdracht kunt u de leerlingen wijzen op die vier belangrijke boodschappen. U kunt ze met een klasgesprek door de leerlingen zelf laten ontdekken.

Opdracht 3 - VERGOED OF NIET VERGOED?

Voorafgaand aan de tweede opdracht zoomt de module eerst in op het begrip 'burgerlijke aansprakelijkheid' (BA). Dat is al in de eerste module aan bod gekomen, maar verdient hier opnieuw onder de aandacht te worden gebracht.

De leerlingen dienen te begrijpen dat een BA-verzekering voor motorvoertuigen verplicht is, maar ook dat zulke BA enkel de schade dekt die zij door een ongeval veroorzaken bij een derde (andere weggebruiker).

Laat er geen misverstand over bestaan dat eigen schade hiermee niet verzekerd is. Voorzichtigheid om eigen lijf en leden te beschermen is dus de boodschap.

Laat de leerlingen eerst de informatie over burgerlijke aansprakelijkheid lezen ('*Je bent dus in fout*'), of breng deze informatie zelf aan in de les. Wanneer de leerlingen begrijpen dat de BA-verzekering enkel schade aan de tegenpartij vergoedt, kunt u overgaan tot de opdracht.

Oplossing

	wel	niet
a. Je rijdt tegen een paaltje en er zit een deuk in je koetswerk.		x
b. Je rijdt tegen de auto van je buurman en maakt daarbij een deuk in zijn zijkant.	x	
c. Je hebt een aanrijding en je broer op de passagiersstoel raakt daarbij gewond.	x	
d. Je rijdt het tuinmuurtje van de buren omver.	x	
e. In een file botst een achterligger tegen je. Jij raakt je voorligger, waardoor diens auto beschadigd is.		x

Verklaring:

- NIET. Eigen lichamelijke of materiële schade wordt niet vergoed.
- WEL. Schade die jij aan derden toebrengt, is gedekt in je BA-motorvoertuigen.
- WEL. Je broer is slachtoffer en kan dus aanspraak maken op een schadevergoeding.
- WEL. Schade die jij aan derden toebrengt, is gedekt in je BA-motorvoertuigen. Ook materiële schade.
- NIET. In dit voorbeeld is de achterligger de veroorzaker van de schade. Zijn verzekering zal alle schade vergoeden, dus ook de schade die hij onrechtstreeks (via jouw auto) heeft veroorzaakt.

Variant

Het is interessant om deze opdracht niet individueel maar klassikaal of in groepjes te laten maken. Op die manier kunnen de leerlingen zelf over de situaties discussiëren en nadenken. U sluit daarmee het gokgedrag van de leerlingen uit.

- Projecteer de opdracht op een groot scherm (met een beamer) of op het smartboard indien het aanwezig is.
- Laat de leerlingen in paren of kleine groepjes hun keuzeantwoord noteren op een papier.
- Ga na welk antwoord per vraag het vaakst gegeven werd.
- Vraag een leerling uit elk groepje om het antwoord te motiveren.
- Voer het antwoord van de meerderheid in.
- Als alle vragen beantwoord zijn, controleert u de juistheid ervan.

Na de controle kunt u samen met de leerlingen overleggen waarom een bepaald antwoord juist of fout was. De feedback bij de oefening is daarbij een hulp.

Opdracht 4 - EXTRA VERZEKERINGEN?

Naast de verplichte BA-motorvoertuigen zijn er nog andere nuttige verzekeringen voor voertuigen en bestuurders.

Met deze opdracht worden voornamelijk enkele nieuwe termen aangebracht. Leerlingen hoorden misschien al spreken over een omnium en rechtsbijstand, maar weten daarom niet wat ze betekenen.

Deze opdracht kan ook aan het einde van de module afgewerkt worden.

In sterkere klassen kunt u meteen de opdracht laten uitvoeren. Minder sterke klassen kunt u best eerst even de achtergrondinformatie meegeven.

Oplossing

Rechtsbijstand	Deze polis bewijst zijn nut als er in een verzekeringsdossier juridisch getouwtrek ontstaat tussen twee partijen.
Omnium	Met deze polis is niet enkel de schade aan derden vergoed, maar ook alle schade aan je eigen voertuig – zelfs als je in fout bent.
Kleine omnium	Deze polis dekt nooit de schade door een ongeval waarbij je zelf in fout was, maar bijvoorbeeld wel schade aan je auto na een zware hagelstorm.
Polis bestuurder	Wat wanneer je als chauffeur door een ongeval tijdelijk arbeidsongeschikt bent? Dan is deze polis een aanrader.
Bijstand	Bij een ongeval is je auto zodanig verhakkeld dat je niet meer verder kunt. Dankzij deze polis hoeft je geen zorgen te maken over het laten wegslepen van je auto.

Deel 2 – De prijs van je polis

Opdracht 5 - *DE PRIJS VAN JE POLIS*

Met deze vierde opdracht (en eveneens met opdrachten 5 en 6) bent u aan een moeilijker deel van de module aanbeland. De kernboodschap luidt dat een BA-motorvoertuigen zeker voor jongeren geen goedkope zaak is.

De leerlingen achterhalen:

- waarom de verzekering duur is voor jongeren;
- welke criteria verzekeringsmaatschappijen hanteren bij het bepalen van de premie;
- waarom ze die criteria hanteren;
- waarom er dan toch prijsverschillen zijn tussen de verschillende verzekeringsmaatschappijen;
- waarom het nuttig (en voordelig) is om prijzen te vergelijken.

Bij het bepalen van de prijs van een autoverzekering houden verzekeraars rekening met een groot aantal factoren. In deze eerste opdracht gaat de aandacht vooral naar het verschil tussen de premie van een jongere en een oudere bestuurder.

In de ‘Lees hier meer’-tekst vinden de leerlingen achtergrondinformatie en antwoorden op de vragen die hierboven zijn geformuleerd.

Stap 1 – Welke criteria hanteren de verzekeringsmaatschappijen?

- Laat de leerlingen de informatie achter ‘Lees hier meer’ bekijken.
- Vraag hen om de verschillende criteria uit de tekst te halen:
 - o Waar je woont
 - o Waarvoor je je auto gebruikt
 - o Hoe vaak je je auto gebruikt
 - o Het vermogen van je auto
 - o De aankoopprijs

Wijs je leerlingen op een belangrijk aspect van de verzekering (of laat ze het zelf vinden): **het vermogen weegt zwaarder door dan de prijs** bij de aankoop van een tweedehandsauto.

De leerlingen lezen de tekst op de website of u geeft hen de tekst met de opdracht in een afgedrukte versie.

Tekst

VA (Verzekeringsagent): ‘Hallo Steven. Waarmee kan ik je helpen?’

ST ‘Waarom betaal ik meer voor mijn autoverzekering dan mijn pa?’

VA ‘Tja, dat is een ingewikkeld verhaal. Maar ik probeer het je uit te leggen. Luister: de prijs van een polis is niet voor elke chauffeur dezelfde. De verzekeraar houdt immers rekening met een hele resem **parameters**.

Zo’n parameter is altijd veranderlijk. Je **leeftijd** bijvoorbeeld. Of je **rijervaring**. Wie op zijn dertigste leert rijden, zal een hogere premie betalen dan iemand die op die leeftijd al tien jaar ongevallenvrij rijdt. Het aantal **veroorzaakte ongevallen** is een derde factor. Met die verschillen houdt een verzekeringsonderneming rekening.’

ST ‘Als ik het goed begrijp zijn leeftijd en rijervaring belangrijke maatstaven?’

AV ‘Samen met het aantal **schadegevallen!** En er is nog iets, Steven. Chauffeurs jonger dan 26 betalen niet alleen meer voor een autoverzekering. Dikwijls legt de maatschappij een **vrijstelling** op. Dat wil zeggen dat zo’n chauffeur bij schade aan een derde een deel van de kosten toch zelf moet betalen.’

ST ‘Maar dat is toch helemáál oneerlijk!’

AV ‘Dat zou je denken. Maar daarmee voorkomen de maatschappijen wel dat ze te diep in de buidel moeten tasten. Helaas veroorzaken jongeren vaker ongevallen dan oudere, ervaren bestuurders.’

ST ‘En blijft die premie voor mij dan altijd zo hoog?’

AV ‘Niet noodzakelijk. Met het ouder worden zal je premie verlagen. Op voorwaarde dat je geen ongevallen

veroorzaakt, natuurlijk. Ook de vrijstelling valt dan na verloop van tijd weg. Maar, tja, op dit ogenblik ben jij voor ons nog een risicochauffeur.'

ST 'Oké, ik zal dus maar best heel voorzichtig op de weg zijn.'

AV 'Een goed plan. Rij defensief en anticipeer in het verkeer. En vooral: drink nooit achter het stuur. Het brengt je met de jaren veel op. Want hoe langer je ongevallenvrij rijdt, hoe minder je verzekeringspremie zal kosten.'

ST 'Zeg, dankje wel voor je uitleg.'

AV 'Graag gedaan.'

Stap 2 – Lees de tekst

- Laat de leerlingen de tekst een eerste keer lezen.
- Laat de leerlingen de vragen beantwoorden.

U kunt afspreken dat de leerlingen de tekst slechts één keer mogen lezen. Of u spreekt met ze af dat ze dit onbeperkt mogen doen.

Oplossing

1. Met welke parameter houden verzekeringsondernemingen geen rekening?
 - a. Leeftijd.
 - b. **Geslacht.**
 - c. Ervaring.
 - d. Veroorzaakte ongevallen.
2. **Waarom is de premie van Stevens vader niet verhoogd ondanks zijn ongeval?**
 - a. **Hij had het ongeval niet veroorzaakt.**
 - b. Hij was niet betrokken bij een ongeval.
 - c. Hij had het ongeval niet aangegeven.
 - d. Hij rijdt al langer met de auto dan Steven.
3. **Een premie vermindert ...**
 - a. als je ouder wordt.
 - b. **als je geen ongevallen hebt veroorzaakt.**
 - c. als je geen ongevallen hebt.
 - d. als de vrijstelling vervalt.
4. **Welke tips krijgt Steven tot slot van de verzekeringstussenpersoon?**
 - a. Rij ongevallenvrij en je bespaart op je verzekeringskosten.
 - b. Rij defensief, neem geen risico's en betaal niet te veel voor je verzekering.
 - c. **Rij defensief, anticipeer en drink niet achter het stuur.**
 - d. Rij defensief, drink niet en vermijd ongevallen.

Variant

U kunt eerst enkele algemene vragen stellen, vooraleer over te gaan naar de meerkeuzevragen:

- Waarom is Steven niet blij? (*Omdat hij een hogere premie moet betalen dan zijn pa.*)
- Wat bedoelt zijn verzekeringsagent met 'vrijstelling'? (*Het deel van de kosten dat de aansprakelijke bestuurder zelf moet betalen.*)
- Moet de vader van Steven een vrijstelling betalen als hij een ongeval zou veroorzaken? Waarom (niet)? (**Nee, omdat hij ouder is dan 26 jaar.**)

Laat de leerlingen nog een tweede keer luisteren, maar vraag hen eerst de meerkeuzevragen in Opdracht 4 te lezen. Indien nodig laat u het fragment een derde keer horen, zodat de leerlingen hun antwoorden kunnen controleren.

Uitbreiding

Sluit dit onderdeel af door de leerlingen te vragen wat ze zelf vinden van het prijsverschil tussen de premies voor oudere en jongere chauffeurs. Wat stellen ze zelf voor?

En vinden ze het eerlijk dat jongere chauffeurs een bedrag uit eigen zak moeten betalen, wanneer ze een ongeval veroorzaken? Zien ze ook voordelen in het systeem? Zou het hun rijgedrag beïnvloeden?

Hierna kunt u overstappen naar de volgende opdracht.

Opdracht 6 - **WAAROM DAT PRIJSVERSCHIL?**

In Opdracht 2 vergeleken de leerlingen het prijsverschil tussen de polis van een jonge en een oudere bestuurder. Hieruit werd duidelijk dat wie je bent een rol speelt in het bepalen van je premie.

Uit de tekst achter 'Lees hier meer' werd ook duidelijk dat ook het voertuig zelf de prijs van de premie beïnvloedt. Dat aspect krijgt aandacht in Opdracht 5.

Geef de leerlingen de informatie over Malcolm en Steven en laat ze de opdracht uitvoeren. U kunt daarvoor eventueel ook **werkblad 5** gebruiken.

- Conclusie: vrijwel alle criteria tellen mee.

Oplossing

	Malcolm	Steven	ma van Steven	
a. Geslacht	man	man	vrouw	
b. Leeftijd	23	23	53	x
c. Woonplaats	Gent	Tremelo	Tremelo	x
d. Uitgiftedatum rijbewijs	24/04/2012	24/04/2012	1/08/1983	x
e. Beroep	arbeider	bediende	bediende	
f. Gebruik van de auto	woon-werk-privé	privé	privé	x
g. Merk voertuig	Audi	Opel	Volkswagen	
h. Vermogen voertuig	85 kW	55 kW	92 kW	x
i. Bouwjaar voertuig	2005	2008	2014	x
j. Catalogusprijs	17.413.22	12.623.97	28.360	x
k. Aankoopprijs	4500	3500	24.280	x
l. Schatting jaarlijks verreden km	15.000	5000	10.000	x

Verklaring

- De verzekeraars mogen geen rekening houden met het geslacht. Mannen en vrouwen worden gelijk behandeld. Ook al vind je bij jongeren de grootste brokkenpiloten bij de mannen.
- Leeftijd kan wel een rol spelen. Vrijwel alle verzekeraars berekenen een hogere premie wanneer de chauffeur jonger is dan 25. Maar hoe hoog die toeslag is, kan verschillen. Vergelijken is de boodschap.
- Ook waar iemand woont, speelt een rol. Wie in een stedelijke omgeving woont, loopt meer kans om materiële schade te veroorzaken.
- Hoelang iemand al rijdt, is uiteraard ook belangrijk. Naast leeftijd is ervaring een belangrijk beoordelingscriterium.
- Het beroep dat je uitoefent, speelt geen rol. Managers zijn niet voorzichtiger op de weg dan een arbeider.

- f. Rijd je veel voor je werk met je auto? Of gebruik je hem alleen om af en toe een uitstap te maken en te gaan winkelen? Wie dikwijls in de ochtendspits achter het stuur zit, is al eens sneller betrokken bij een ongeval.
- g. Het merk van je auto is niet van belang, net zomin als de kleur.
- h. Het vermogen van je auto telt mee: hoe meer kW, hoe hoger de premie! Denk daaraan als je een (tweedehands) auto koopt.
- i. Het bouwjaar van je auto telt enkel mee wanneer je een omniumverzekering zou afsluiten. In dat geval moet de verzekeraar immers ook schade aan jouw auto vergoeden. Hij doet dat volgens een formule die rekening houdt met de leeftijd van het voertuig.
- j. De catalogusprijs van je auto telt enkel mee wanneer je een omniumverzekering zou afsluiten. In dat geval moet de verzekeraar immers ook schade aan jouw auto vergoeden. Hij doet dat volgens een formule die rekening houdt met de leeftijd van het voertuig.
- k. De aankoopprijs van je auto telt enkel mee wanneer je een omniumverzekering zou afsluiten. In dat geval moet de verzekeraar immers ook schade aan jouw auto vergoeden. Hij doet dat volgens een formule die rekening houdt met de leeftijd van het voertuig.
- l. Het aantal kilometers dat je jaarlijks aflegt met de auto, tikt ook door in je premie. Hoe meer kilometers, hoe groter het risico.

Opdracht 7 - *POLISSEN VERGELIJKEN*

Deze laatste opdracht rond de prijs van verzekeringen focust op de prijsverschillen tussen verschillende offertes voor dezelfde auto.

Het doel van deze opdracht is de leerlingen te wijzen op de inhoudelijke verschillen tussen polissen. Een polis kan duurder zijn dan een andere, maar misschien betere dekkingen bieden. Maar het omgekeerde is evenzeer mogelijk.

Algemeen advies/De algemene conclusie dient te zijn dat vergelijken je veel voordeel kan opleveren.

Vooraleer je de opdracht laat uitvoeren kunt u best eerst enkele termen verduidelijken. De meeste termen zijn al aan bod gekomen in de eerste module (dekkingen, BA, vrijstelling ...). Hebt u de eerste module niet gebruikt? Dan kunt de bijbehorende opdrachten hier eventueel toch laten uitvoeren.

Leg ook de term *BOB-waarborg* even uit. Ook BOB kan een ongeval veroorzaken of er bij betrokken zijn. De BOB-waarborg biedt hem een extra bescherming. Deze waarborg geldt voor BOB die jou met jouw auto naar huis brengt. Of voor jou wanneer je een vriend als BOB met zijn auto naar huis brengt. Zie ook:

<http://www.verzekeringen.be/bob-clausule>.

Als u veel tijd hebt, kunt u de leerlingen eerst vragen om zelf naar een website te surfen waar autoverzekeringen vergeleken worden (bijvoorbeeld <http://voertuigkosten.be/> - <http://www.verzekeringen.be/autoverzekering-vergelijken>). Zij kunnen dan zelf uitzoeken hoeveel ze voor een verzekering zouden moeten betalen. Vooraleer ze dat doen, moeten ze wel eerst een 'auto kopen'. Ook dat kunt u hen laten opzoeken op internet.

- Wat is je favoriete auto?
- Zoek op hoeveel hij kost.
- Zoek op welk vermogen hij heeft (in kW).
- Noteer eventueel het bouwjaar.

Hebt u niet zoveel tijd, dan kunt u de leerlingen laten kiezen uit een van de drie auto's die u zelf 'in de aanbieding hebt'. Gebruik daarvoor de modellen op **werkblad 6**.

Wanneer u de leerlingen zelf een polis laat samenstellen via een verzekeringswebsite, kunt u ze de volgende opdrachten geven:

- Laat de leerlingen de verschillende polissen met elkaar vergelijken.
- Ga samen na waar de verschillen zitten.
- Vraag de leerlingen eventueel hun keuze voor bepaalde extra's (of net het weigeren ervan) te motiveren.

Hierna kunt u overgaan naar Opdracht 6.

Oplossing

Stap 1: nadelen van de duurdere polis: hogere franchise, geen BOB-waarborg, verbreking contract na eerste schadegeval.

Stap 2: voordelen van de duurdere polis: hogere dekking stoffelijke schade, premieverlaging al na 2 jaar, geen verhoging premie na eerste schadegeval.

Uitbreiding

Na afloop kun je de leerlingen ook vragen welke van de twee polissen hun voorkeur wegdraagt. Aan beide voorstellen zijn immers voor- en nadelen verbonden. Wat weegt door? Waarom?

Deel 3 – Help, ik heb een ongeval!

Opdracht 8 - *EEN ONGEVAL. WAT NU?*

Met Opdracht 7 snijden we een ander aspect van de verzekering motorvoertuigen aan. De leerlingen weten nu waarop ze moeten letten wanneer ze een verzekeringscontract afsluiten.

Maar hoe gebruik je nu je verzekering? Wat als je bij een ongeval betrokken raakt?

Begin dit deel van de les met te wijzen op de ongevallenstatistieken in België. Informatie vindt u via deze link: http://statbel.fgov.be/nl/statistieken/cijfers/verkeer_vervoer/verkeer/ongevallen_slachtoffers/verkeersongevallen/

In 2013 gebeurden er in België ruim 41.000 verkeersongevallen. Daarvan waren er 36.229 met lichtgewonden, 4374 met zwaargewonden en 676 met dodelijke slachtoffers. Dat is nog altijd een (te) groot aantal.

Een ongeval voorkomen is de boodschap. Wijs de leerlingen op het belang van een defensieve, anticiperende rijstijl. Maar zeg er meteen bij dat dit niet uitsluit dat ze toch betrokken raken bij een ongeval.

Opdracht 7 toont de leerlingen wat ze moeten doen en laten wanneer ze betrokken raken bij een ongeval. Tijdens de uitvoering van de opdracht krijgen de leerlingen tips te zien. Aan de hand daarvan vinden ze het correcte antwoord.

Oplossing

	wel	niet
Je verzekeringsagent of -makelaar bellen.	x	
Eerst naar huis rijden om even te bekomen.		x
De naam en adresgegevens van de tegenpartij noteren.	x	
Foto's maken van het ongeval.	x	
Onmiddellijk de politie bellen.		x
De schade meteen regelen, zonder een aanrijdingsformulier in te vullen.		x
Het aanrijdingsformulier ondertekenen zonder het te controleren.		x
De auto's meteen aan de kant van de weg zetten.	x	
Omstaanders vragen om te getuigen.	x	

Tips

- Het is altijd een goed idee om even te overleggen met je verzekeringsagent of -makelaar. Hij zal je alleszins geruststellen en vertellen wat je verder best doet. Soms regelt hij zelfs de vervangwagen.
- Het is nooit verstandig om weg te rijden van een ongeval. Ook al ben je in shock. Ga desnoods even langs de kant van de weg zitten, maar rijd in elk geval nooit weg.
- Zelfs als de politie erbij komt en beweert dat een proces-verbaal volstaat om de partijen te identificeren, dan nog doe je er goed aan de gegevens van de tegenpartij te noteren, samen met de naam van de verzekeringsonderneming.

- d. De meeste mensen hebben een gsm of smartphone met camera. Gebruik 'm om de schade aan je voertuig te fotograferen, maar ook om de omstandigheden van het ongeval vast te leggen.
- e. De politie bellen moet je altijd doen wanneer er gewonden of doden zijn. Soms is het ook verstandig om dit te doen wanneer er geen gewonden zijn, meer bepaald wanneer jij en de tegenpartij het niet eens zijn over de oorzaak van het ongeval. In dat geval doet de politie de nodige vaststellingen. Is er alleen blikshade en is de oorzaak voor iedereen duidelijk? Vul dan het aanrijdingsformulier in.
- f. Regel schade alleen onderhands als je zeker bent dat je niet voor verrassingen komt te staan. Misschien is er verborgen schade. Een expert merkt die meteen op. Bij een onderhandse regeling heb je geen enkele garantie dat wat de tegenpartij vraagt of betaalt, overeenkomt met wat in werkelijkheid betaald of ontvangen moet worden.
- g. Lees het aanrijdingsformulier grondig na. Zelfs als je in shock bent. Laat je niet intimideren ...
- h. Zijn er getuigen van het ongeval? Vraag hen dan om hun naam en adres te noteren. Zeker wanneer er discussie is over wie het ongeluk veroorzaakte.
- i. Is er alleen blikshade en is het duidelijk wie het ongeluk veroorzaakte? Ga dan zo snel mogelijk aan de kant staan, zodat je het verkeer niet hindert. Is de politie gebeld? Laat dan alles staan zoals het was bij het ongeval.

Variant

Beschikt u niet over pc's, laat dan de opdracht op papier uitvoeren. Gebruik daarvoor **werkblad 7**. Geef de leerlingen eerst de opdracht om de oefening individueel of in kleine groepjes uit te voeren. Geef hen de oplossing of de tips nog niet, maar wacht tot ze de opdracht hebben uitgevoerd.

Controleer vervolgens in elk groepje welke antwoorden gegeven werden. Geef de leerlingen pas daarna het blad met de tips, zodat ze hun antwoorden kunnen controleren en eventueel verbeteren.

Opdracht 9 - *IN WELKE LANDEN BEN JE VERZEKERD?*

Bij een autoverzekering horen ook enkele documenten: de groene kaart en het Europees aanrijdingsformulier. De volgende opdrachten hebben te maken met beide formulieren.

Als inleiding tot deze opdracht kunt u de verschillende boorddocumenten ter sprake brengen. Vraag de leerlingen welke documenten altijd in een auto aanwezig moeten zijn:

- Groene kaart;
- Inschrijvingsbewijs;
- Keuringsattest;
- Gelijkvormigheidsattest.

Het Europees aanrijdingsformulier hoort daar niet bij. Toch kun je dat het best aan boord hebben.

Leg de leerlingen uit dat je de groene kaart met hen eens onder de loep gaat nemen. Je kunt eventueel een kopie/specimen maken van een groene kaart en met hen de verschillende rubrieken bespreken:

- De geldigheidsperiode;
- Het nummer van de verzekeraar;
- Het merk en model van de auto;
- Het kenteken;
- Het dekkinggebied;
- De naam van de verzekeringnemer;
- De uitgever van de kaart (de verzekeringsonderneming);
- Op de achterzijde: de namen en adressen van buitenlandse bureaus van verzekeraars.

Hierna vraagt u de leerlingen om Opdracht 8 uit te voeren. De leerlingen staan stil bij het feit dat een autoverzekering ook geldt in de meeste buitenlandse landen, maar niet in allemaal.

Oplossing

	ja	neen	niet vermeld wel verzekerd	niet vermeld niet verzekerd
Portugal (P)	x			
Israël (IS)	x			
Schotland (SCO)			x	
Iran (IR)		x		
Rusland (RUS)		x		
USA				x
Tunesië (TN)	x			
Albanië (AL)		x		

Verklaring: In landen die op je kaart doorstreept zijn, biedt je BA-verzekering geen bescherming.

Verklaring: Schotland is geen land, maar een deel van het Verenigd Koninkrijk (GB).

Verklaring: USA staat niet in de lijst en je bent er dus niet verzekerd.

EXTRA – OPDRACHT WERKBLAD 8: OEPS, EEN DEUK

Het Europees aanrijdingsformulier is op het eerste gezicht een ingewikkeld document. Maar die indruk verdwijnt al snel wanneer je het een keer hebt ingevuld.

Laat de leerlingen met **werkblad 8** het aanrijdingsformulier invullen voor Steven en Francine.

Sterkere klassen laat u dit individueel doen. In zwakkere klassen begeleidt u door het formulier op het bord te projecteren.

Oplissing

Toedracht: kwam op een rijbaan bestemd voor tegemoetkomend verkeer (15) – Steven Olieslagers.

Tekening: te interpreteren door de leerkracht.

Persoonsgegevens: te controleren door de leerkracht.

Opdracht 10 - *HET ZAL MIJ NIET GEBEUREN ...*

Deze opdracht is enkel mogelijk indien u beschikt over een audio-installatie (speakers of headsets).

Als laatste opdracht bij het thema 'Help, ik heb een ongeval!' is er nog een kijk- en luisteroefening. Die oefening bevat getuigenissen van mensen die hebben gebruikgemaakt van hun verzekering motorvoertuigen.

Door te luisteren naar enkele interviews van chauffeurs ontdekken de leerlingen dat een groot aantal van deze mensen inderdaad al ooit gebruik heeft gemaakt van zijn verzekering.

Deze opdracht is een luisteropdracht. De leerlingen luisteren naar de interviews. Er horen twee opdrachten bij.
Opdracht 9 A: de leerlingen luisteren een eerste keer en beantwoorden de vragen van de webapplicatie.

Oplossing

C – A

Verklaring: zeven van de negen geïnterviewde mensen heeft al gebruik gemaakt van de verzekering voor motorvoertuigen. Naar eigen zeggen waren slechts drie van hen in fout.

Volgens de website www.abcverzekering.be zijn jaarlijks ruim 350.000 automobilisten in fout bij een aanrijding! 6,5 procent van de automobilisten die een ongeval veroorzaken, doen dat bovendien binnen het jaar nog een keer.

Opdracht 9 B: de leerlingen luisteren een tweede keer naar de interviews en maken de opdracht bij werkblad 9. U kunt de opdrachten ook omgekeerd laten maken of kiezen voor een van beide opdrachten.

Let op: u kunt opdracht 9 enkel uitvoeren indien u in de klas beschikt over speakers en/of individuele headsets.

Opdracht 11 - DE ZWAKKE WEGGEBRUIKER

Om Module 2 te beëindigen is het goed even stil te staan bij het begrip ‘zwakke weggebruiker’ en de misverstanden die rond de term heersen.

Zo leeft de hardnekkige gedachte dat een zwakke weggebruiker altijd het recht aan zijn kant heeft. Aan veel jongeren geeft dit een vals gevoel van onaantastbaarheid. Ze menen dat ze als fietser of voetganger in het verkeer geen rekening hoeven te houden met de andere weggebruikers. Een vergissing!

Benadruk dat zwakke weggebruikers zich net als alle andere weggebruikers aan het verkeersreglement moeten houden.

Vraag hen waarom het dan zwakke weggebruikers zijn. *(Omdat ze bij een aanrijding door een auto een verhoogd risico lopen op zware verwondingen of zelfs overlijden. ‘Zwak’ slaat dan vooral op het feit dat ze onbeschermd zijn tegen de geweldige impact die een aanrijding kan hebben.)*

Vraag hen wat er gebeurt als een zwakke weggebruiker een ongeval veroorzaakt. *(De verzekeraar van de tegenpartij betaalt altijd voor de lichamelijke schade, maar de zwakke weggebruiker draait op voor de materiële kosten. Ook voor die van de tegenpartij. Een ‘detail’ dat wel eens uit het oog wordt verloren.)*

Oplossing

Zwakke weggebruikers zijn niet alleen voetgangers of fietsers, maar ook de inzittenden van een auto. De redenering hierachter is dat inzittenden op geen enkele manier kunnen ingrijpen of zichzelf beschermen bij een aanrijding. Dat kunnen enkel de chauffeurs, omdat zij het voertuig besturen.

Het correcte antwoord is dus **C: zowel fietser als baby**.

Bij deze opdracht is het belangrijk dat de leerlingen de verschillende verklaringen bij de antwoorden te zien krijgen. Geef dus zeker een woordje uitleg. Maak daarbij gebruik van de volgende verklaringen:

- De chauffeur met een beperking blijft uiteraard een chauffeur. Hij is dus geen zwakke weggebruiker.*
- Let op, ook je passagier is een zwakke weggebruiker. Als jij dus een ongeval veroorzaakt, waarbij je passagier gewond raakt, dan betaalt jouw verzekering eventuele bijkomende medische en materiële kosten.*
- Inderdaad, ook je passagier is een zwakke weggebruiker. Als jij dus een ongeval veroorzaakt waarbij je passagier gewond raakt, dan betaalt jouw verzekering de medische kosten die zijn ziekenfonds niet vergoedt.*
- De chauffeur met een beperking blijft uiteraard een chauffeur. Hij is dus geen zwakke weggebruiker.*

Eindtest

Met de eindtest kunt u controleren wat uw leerlingen van de les(sen) hebben onthouden. U kunt de eindtest van de module gebruiken, er bepaalde opdrachten uit kiezen en eventueel aanvullen met eigen materiaal.

U kunt deze toets ook gebruiken zonder de module eerst af te werken. Wanneer u zelf uw lessen samenstelt, kan deze toets dienen als evaluatie.

De leerlingen kunnen de toets helemaal via de webapplicatie afwerken. Ofwel krijgen ze dan meteen hun resultaat te zien, ofwel beslist u om het resultaat en de nodige feedback zelf door te geven.

Oplossing

Opdracht 1: Ja

Opdracht 2: leeftijd, ongevallen, aantal kilometers, gemeente

Opdracht 3: C

Opdracht 4:

Fout = b - c

Juist = a - d - e

Opdracht 5:

	deze criteria tellen mee
aantal deuren van de wagen	
	aantal jaarlijks afgelegde kilometers
beroep	
	beroepsgebruik van de wagen
brandstof	
diploma	
geslacht	
gezinsamenstelling	
inkomen	
	leeftijd
merk van de auto	
	rijervaring
uitgiftedatum rijbewijs	
	vermogen
	veroorzaakte ongevallen in de laatste 5 jaar
	woonplaats

EXTRA – OPDRACHT 6 (WERKBLAD 10)

Als extra opdracht is er de woordzoeker. U kunt de leerlingen deze woordzoeker laten oplossen ter opfrissing van de terminologie die in deze module 2 is aangereikt. U vindt de woordzoeker op werkblad 10.

Oplossing

J	I	R	V	N	E	L	L	A	V	E	G	N	O	H
O	G	I	L	F	O	G	A	G	K	G	Y	S	V	G
R	N	Q	F	G	C	V	M	C	P	I	T	N	E	U
Y	I	Z	P	Y	I	E	L	R	I	A	E	D	R	N
E	R	J	G	O	S	B	H	T	A	G	S	R	M	O
C	A	O	B	T	I	Q	C	L	N	E	K	K	O	N
Y	V	M	E	E	R	F	P	I	G	F	F	R	G	E
I	R	A	U	D	W	N	T	Q	C	S	C	Q	E	G
S	E	L	K	Q	O	I	H	B	S	I	N	U	N	N
O	A	X	N	O	U	G	J	M	U	I	N	M	O	I
Q	H	U	W	L	G	P	C	S	W	T	A	G	F	K
N	M	U	S	L	E	E	F	T	I	J	D	B	Y	K
C	A	T	A	L	O	G	U	S	W	A	A	R	D	E
O	I	N	G	M	Y	Y	O	Z	P	P	V	T	N	D
U	H	X	P	E	X	F	A	V	N	G	Y	N	G	O

Module 3 - VERZEKERINGEN VOOR ONDERNEMINGEN

Deel 1 – Waarom je zaak verzekeren?

OPWARMING

Naargelang de beroepsopleiding waarin u lesgeeft of het profiel van de leerlingen, informeert u naar de toekomstplannen van uw leerlingen. Wie wil een eigen zaak starten? Wie wil liever voor een baas werken? Waarom die keuze?

In een volgende fase legt u de leerlingen uit dat de keuze om ‘hun eigen baas te zijn’ of om daarentegen te ‘werken voor een baas’ ook op het gebied van verzekeringen gevolgen heeft.

Opdracht 1 - JE GROOTSTE ZORG ...

Vraag de leerlingen wat er kan gebeuren/mislopen wanneer ze een eigen zaak uitbaten. Noteer de antwoorden op het bord of tik ze in op het smartboard.

Wellicht is de lijst onvolledig, maar dat is niet erg. Laat de leerlingen de eerste opdracht van de webapplicatie uitvoeren (of deel het pdf-bestand uit).

Overloop eerst met hen de verschillende ‘verzekeringssituaties’ die zijn afgebeeld. Het gaat daarbij om een hele reeks aan situaties die zich kunnen voordoen in uiteenlopende arbeidssituaties. Niet alle leerlingen zullen dezelfde keuzes maken bij de volgende opdracht:

- Webapplicatie: orden de verschillende situaties in volgorde van wat jij belangrijk vindt.
- Pdf-bestand: nummer de verschillende situaties in volgorde van wat jij belangrijk vindt.

Er is dus geen goed antwoord. De keuzes van de leerlingen kunnen dienen voor een afrondend klasgesprek. Vertel de leerlingen dat je in deze les de verschillende verzekeringen met hen gaat onderzoeken.

Aanvulling

Je kunt je tegen heel wat risico's verzekeren. Maar welke zijn een prioriteit? Welke bijkomstig? En hoe pak je ze aan? Het is altijd een beetje afwegen. Want verzekeringen kosten soms veel geld. Gelukkig kom je met preventie al een heel eind: neem zelf de nodige voorzorgen. Daarna en daarnaast kun je ook verzekeringen afsluiten. Sommige daarvan zijn zelfs verplicht.

Overigens zijn sommige risico's, zoals bijvoorbeeld winkeldiefstal, niet verzekeraar. Een verzekering is er enkel voor risico's die niet voorspelbaar zijn. Winkeldiefstal kun je helaas niet vermijden. Je kunt dus maar beter zelf maatregelen treffen.

Opdracht 2 - *EVEN WARMLOPEN ...*

U kunt deze opdracht eventueel als eerste opdracht kiezen. U achterhaalt dan niet eerst bij de leerlingen welke verzekeringen zij als toekomstige ondernemer belangrijk vinden (opdracht 1), maar toont hen meteen enkele situaties waarmee ze nu als jongere al te maken kunnen krijgen.

Jongeren van zestien jaar en ouder zetten deels onbewust hun eerste stappen in het beroepsleven. Ze werken als jobstudent, gaan babysitten of gaan aan de slag in de horeca. Sommigen worden leider van een jeugdbeweging – een belangrijke leerschool voor wie later in een leidinggevend of zorgend beroep terechtkomt.

Deze opdracht brengt de leerlingen in contact met specifieke verzekeringen waar jongeren belang bij hebben (maar waar ze meestal weinig over weten).

Vraag de leerlingen of ze wel eens klusjes opknappen. Welke? Babysitten, gras afrijden, helpen in het jeugdcafé ... Vraag ook wie van hen bij de jeugdbeweging is en wie daar een leidinggevende rol opneemt. Vraag de leerlingen of ze weten wat er moet gebeuren wanneer er iets misloopt tijdens hun werk of tijdens een vergadering. Wat moeten ze dan doen? Laat ze vervolgens de vragen van opdracht 2 oplossen.

Oplossing

1. Je werkt op zaterdagavond als vrijwilliger in de jeugdclub van je dorp. Op zo'n avond laat een vrijwilliger een bak bier op de voet van een klant vallen.
 - a. Gelukkig dekt de familiale verzekering van je ouders de schade.
 - b. Helaas, je bent niet verzekerd en draait zelf op voor de schade.
 - c. **De verantwoordelijken van de jeugdclub zijn hiervoor verzekerd.**
 - d. De kosten worden vergoed door de ziekteverzekering van het slachtoffer.
2. Je gaat babysitten bij je burens. Voor je ze in bed stopt, speel je met de kinderen tikkertje in de woonkamer. Daarbij breek je een dure tablet op de salontafel. Wie gaat dat betalen?
 - a. Ikzelf, helaas.
 - b. Mijn ouders, cash.
 - c. **De familiale verzekering van mijn ouders.**
 - d. De familiale verzekering van de mensen bij wie ik ging babysitten.
3. Kevin, Anne en Abdel verzorgen de catering op een bedrijfsfeestje om een centje bij te verdienen. De nacht voordien valt de koelkast uit. Alle lekkere hapjes zijn goed voor de vuilnisbak. Draaien zij nu op voor de kosten?
 - a. Neen. Het was hun fout niet. Het bedrijf moet betalen (of het had maar een dure, professionele cateraar moeten vragen).
 - b. **Tja, een gesprek met een verzekeringsmakelaar vooraf was wel verstandig geweest.**
 - c. De familiale verzekering van dit trio zal dit wel even regelen.
 - d. De winst zal wat kleiner zijn, de hapjes wat minder, maar verder valt hier wel een mouw aan te passen.

Variant

U kunt ook eerst vragen of ze weten wat er kan mislopen, bijvoorbeeld wanneer je gaat babysitten. Heeft iemand daar al nare ervaringen mee gehad?

Deel 2 - Verzekeringen voor je bedrijf en personeel

Opdracht 3 - VAN START MET EEN EIGEN ZAAK ...

Leerlingen moeten zich ervan bewust zijn dat verzekeringen in veel gevallen echt noodzakelijk zijn. Met deze eerste opdracht maakt u de leerlingen duidelijk dat sommige ervan zelfs verplicht zijn. In latere opdrachten wordt op het al dan niet verplichte karakter verder ingegaan.

In dit geval is het vooral belangrijk de aandacht te vestigen op het 'waarom'. Waarom vindt de leerling een bepaalde verzekering nodig?

De oefening bestaat uit twee delen. Eerst maakt de leerling zijn keuze. Vervolgens krijgt hij daarover feedback.

Met de opdracht wijst u vooral op het belang van:

- De verplichte personeelsverzekering.
- De (niet-verplichte) brandverzekering.

Het onderscheid tussen verplichte en niet-verplichte verzekering komt later nog aan bod. Wijs de leerlingen erop dat 'niet-verplicht' geen reden mag zijn om het niet te doen. Vraag hen wat de gevolgen zijn van een brand wanneer je niet verzekerd bent.

Oplossing

	nodig	of niet
Arbeidsongevallenverzekering	ja	neen
Brandverzekering	ja	neen
Hospitalisatieverzekering	ja	neen
Verzekering gewaarborgd inkomen	ja	neen
Verzekering huispersoneel	ja	neen

Uitbreiding

Naar aanleiding van deze opdracht kunt u eventueel ook een fragment tonen uit de film *La Promesse* van de gebroeders Dardenne. Daarin valt een zwartwerker van een stelling. Zijn baas weigert hem naar het ziekenhuis te brengen, omdat dan zijn duistere praktijken aan het licht zouden komen. Ook de film *It's a Free World ...* van de Brit Ken Loach behandelt het thema van de illegale arbeid.

Opdracht 4 - TOMORROWLAND IN HET KLEIN

Bij deze opdracht gaat het om eigen initiatieven die jongeren aan de dag leggen. Ze organiseren een fuif, een optreden, of ze zijn leider in de jeugdbeweging.

Dergelijke organisaties brengen steeds verantwoordelijkheden met zich mee. Bovendien zijn ze dan vaak al 18 jaar of ouder en dus verantwoordelijk voor hun eigen daden.

Om deze opdracht tot een goed einde te brengen, hebben de leerlingen de 'vrijwilligerspolis' (Bijlage 1) nodig die bij de opdracht hoort. U kunt ervoor kiezen om deze polis af te drukken en uit te delen. Bij minder sterke lezers is dat zeker nuttig. Voor hen is het moeilijk om gerichte informatie te zoeken in een lange websitetekst. Van sterkere leerlingen kunt u wel zoveel vragen. Het scrollen vergt concentratie om de gewenste informatie te vinden.

Oplossing

Volgens de polis	juist	fout
Is een geleende of gehuurde tapinstallatie verzekerd volgens deze polis?	x	
Is iemand die helpt tijdens een familie-feestje ook een vrijwilliger?		x
Geldt de polis ook voor een vrijwilliger van een ziekenfonds die als monitor naar Zwitserland trekt?	x	
Wanneer ben je niet verzekerd tegen lichamelijke ongevallen?	a. Als je iemand redde uit het water. b. Als je vuurwerk afstak. c. Als je een zonnesteek kreeg.	
Als je in het buitenland wordt aangehouden, betaalt de verzekeraar de eventuele borgstelling.	a. Die kan maximum 15.000 euro bedragen. b. Die moet je later in elk geval terugbetalen. c. Die moet je enkel terugbetalen voor zover de verzekeraar het bedrag niet terugkrijgt van de rechtbank.	

Uitbreiding

Sterkere leerlingen kunt u ook vragen om hun antwoorden op de eerste drie vragen te verduidelijken, bijvoorbeeld door aan te geven op welke rubriek van de polis ze die verklaring baseren. Maak hiervoor gebruik van **werkblad 11**.

Volgens de polis	juist	fout	In welke rubriek?
Is een geleende of gehuurde tapinstallatie verzekerd volgens deze polis?	x		<i>Bijzondere gevallen: schade aan toevertrouwde voorwerpen</i>
Is iemand die helpt tijdens een familie-feestje ook een vrijwilliger?		x	<i>Enkele begrippen</i>
Geldt de polis ook voor een vrijwilliger van een ziekenfonds die als monitor naar Zwitserland trekt?	x		<i>Wanneer is de verzekering van toepassing: territoriale reikwijdte</i>

Opdracht 5 - **AAN HET WERK**

Deze opdracht behandelt het thema van de arbeidsongevallenverzekering. Opdrachten 6 en 7 gaan hier op verder. Leerlingen in een beroepsopleiding mogen niet licht over dit thema heen stappen.

Arbeidsongevallen vormen een groot risico met eventueel zware, blijvende gevolgen. U kunt het best deze drie opdrachten combineren.

De leerlingen horen te weten dat een arbeidsongevallenverzekering verplicht is wanneer ze personeel in dienst nemen. In Opdracht 5 wordt de kennis over de arbeidsongevallenverzekering aangebracht aan de hand van een gatentekst. De leerlingen vullen de tekst aan met de woorden die in de lijst voorkomen.

Oplossing

De arbeidsongevallenverzekering

Elke werkgever moet voor al zijn **werknemers** een arbeidsongevallenverzekering afsluiten. Doet hij dat niet, dan draait hij zelf op voor de kosten wanneer een van zijn werknemers iets overkomt tijdens het werk.

Met werknemers bedoelt de **wetgever** niet enkel iedereen die in een vast dienstverband tewerkgesteld is, maar ook alle tijdelijke krachten, jongeren met een leercontract of stagiairs. Als je dus tijdens je opleiding **stage** loopt in een bedrijf, ben je verzekerd tegen arbeidsongevallen.

Arbeidsongevallen spelen zich niet altijd tijdens het werk af. Ook een ongeval op de weg **van en naar het werk** wordt als arbeidsongeval gezien. Maar dan enkel wanneer dit gebeurt op je normale route. Je mag een kleine omweg maken. Je moet zelfs geen vast traject volgen. Maar een grote omweg voor boodschappen of je traject onderbreken om op café te gaan: dat kan niet.

Nog goed om te weten: een arbeidsongevallenverzekering komt enkel tussenbeide wanneer de lichamelijke schade niet het gevolg is van een ziekte of van je gedrag. Longkanker is voor een roker nooit een argument. Zelfs niet wanneer hij enkel rookt op het werk. Maar wat wanneer de kanker veroorzaakt wordt door het inademen van giftige stoffen – bijvoorbeeld door het bewerken van asbest? Ook dan is er geen sprake van een arbeidsongeval. In dat geval gaat het om een **beroepsziekte**.

Niet gebruikt: **arbeidsongeslacht**.

Uitbreiding

Naar aanleiding van deze opdracht kunt u eventueel ook een fragment tonen uit de film *La Promesse* van de gebroeders Dardenne. Daarin valt een zwartwerker van een stelling. Zijn baas weigert hem naar het ziekenhuis te brengen, omdat dan zijn duistere praktijken aan het licht zouden komen. Ook de film *It's a Free World ...* van de Brit Ken Loach behandelt het thema van de illegale arbeid.

Opdracht 6 - GOED GELEZEN? ALLES BEGREPEN?

Zie opdracht 5

In Opdracht 5 kregen de leerlingen achtergrondinformatie over de arbeidsongevallenverzekering. In Opdracht 6 toetst u of ze deze kennis kunnen toepassen op praktijkvoorbeelden.

De opdracht verloopt in twee stappen.

Stap 1 – Vraag de leerlingen om de vragen te beoordelen met ‘juist’ of ‘fout’. U kunt dit klassikaal of individueel laten gebeuren. Laat de leerlingen indien nodig opnieuw proberen tot ze overal groene vinkjes zien.

Oplossing

Juist – fout – fout – fout – juist

Stap 2 – De leerlingen hebben overal groene vinkjes op hun scherm gekregen, maar misschien weten ze niet waarom. In deze tweede stap gaat u na of ze ook weten waarom hun antwoord correct is. De leerlingen slepen de juiste verklaring naar het passende praktijkvoorbeeld.

Oplossing

	J	N	Verklaring
Als ik voor school een stage volg, ben ik verzekerd door de arbeidsongevallenverzekering van de stageplaats.	x		Stagiairs zijn verzekerd door de arbeidsongevallenverzekering van de werkgever.
Tijdens het sporten scheurde ik mijn kruisbanden. Ik kan niet gaan werken. Ik ben toch verzekerd door de arbeidsongevallenverzekering van mijn baas.		x	Sporten gebeurt buiten de werkuren. Zelfs als het een ploeg met collega's is, blijft dit een privéaan gelegenheid.
Omdat ik lang met chemicaliën moest werken, zijn mijn longen aangetast. Maar daar trekt de arbeidsongevallenverzekering zich niets van aan. Ik draai helemaal zelf op voor alle medische en materiële kosten.		x	In dit geval is er sprake van een beroepsziekte. Als ze erkend is door de wetgever, krijg je een vergoeding.
Op weg naar huis glijd ik uit over een bevroren plas. Ik heb een blauw plek op mijn bips. Ik besluit een weekje thuis te blijven.		x	Ja, het ongeval gebeurde op de normale weg van en naar het werk. Maar er is geen reden waarom je een dag later niet kunt gaan werken.
Ik werk in het zwart op de werf van mijn schoonbroer, die aannemer is. Ik heb een ongeval ... De arbeidsongevallenverzekering van mijn schoonbroer keert een vergoeding uit.	x		Je wordt vergoed, maar je schoonbroer riskeert wel vervolging en een schadeclaim van de verzekeraar.

Opdracht 7 - ARBEIDSONGEVAL OF NIET?

Nadat Opdracht 6 aantoonde waarom een arbeidsongevallenverzekering al dan niet tussenbeide komt, legt Opdracht 7 uit wat een arbeidsongeval is en wat niet. Desgewenst kunt u beide opdrachten omgekeerd aanbieden: eerst de vraag in welke situatie er sprake is van een arbeidsongeval, daarna de vraag waarom de verzekering al dan niet zal optreden.

Oplossing

Arbeidsongeval of niet?	J	N
Tien keer had de werfleider gevraagd om die rotzooi op te ruimen ...	x	
Luk heeft last van zijn rug. Dat komt omdat hij al tien jaar zittend werk verricht.		x
Jonathan is van een stelling gevallen.	x	
Carina is een verstokte roker. Nu kreeg ze van de dokter een hard verdict: longkanker.		x
Gilles (foto) had een ongeval met de auto toen hij naar het werk reed. Hij was wel in fout.	x	

Verklaring

- Natuurlijk moet een werf netjes zijn. Maar desondanks kun je je nog bezeren aan een verroeste spijker. Als je daardoor niet meer kunt stappen, bijvoorbeeld omdat de wonde ontstoken raakt, is er sprake van een arbeidsongeval.
- Rugklachten omdat je jarenlang zittend werk verricht, zijn geen reden om ze als arbeidsongeval te omschrijven. Toch zijn ze het gevolg van je werk, maar de 'schade' treedt niet plotseling op. In dit geval zal je gewone ziekteverzekering je echter wel vergoeden.
- Dit is duidelijk wel een arbeidsongeval. Hopelijk komt Jonathan er goed van af en kan hij na zijn herstel weer gewoon aan het werk.
- Roken, zelfs al doe je het enkel tijdens het werk, is geen arbeidsongeval.
- Dat Gilles in fout was, is voer voor zijn verzekering motorvoertuigen. Maar als hij daardoor niet kan werken, treedt toch de arbeidsongevallenverzekering in werking.

Deel 3 - Verzekeringen voor jezelf, als zelfstandige

Opdracht 8 - **WAARVOOR HEB JE DE VOLGENDE VERZEKERINGEN NODIG?**

Vanaf Opdracht 8 komt u in een nieuw deel van deze module terecht. Vanaf nu komen ook de vele andere nuttige verzekeringen voor zelfstandigen en ondernemers aan bod.

Grosso modo kunt u deze opdrachten verdelen in 'persoons-' en 'schadeverzekeringen'. Als u Module 1 niet hebt gebruikt, kunt u Opdracht 5 rond persoons- en schadeverzekeringen uit de module als extra oefening gebruiken.

In deze eerste opdracht van Deel 3 maken de leerlingen kennis met verschillende verzekeringen voor zelfstandigen. U kunt de leerlingen eerst de bijbehorende verklarende tekst (Bijlage 2) laten lezen, vooraleer ze aan het werk gaan aan Opdracht 8.

Geef de leerlingen evenwel geen extra uitleg. Laat ze na het (stil)lezen van de tekst meteen de opdracht uitvoeren.

Oplossing

Verzekering	
<i>Aan het einde van je loopbaan krijg je een pensioen. Daarvoor heb je jaarlijks bijdragen betaald aan een sociaal secretariaat. Dat is je:</i>	Bijdrage sociale zekerheid
<i>Aan het einde van je carrière krijg je een bijkomende uitkering. Daarvoor heb je vrijwillig elk jaar een bepaalde som opzijgezet.</i>	VAPZ
<i>In de loop van je carrière word je ziek. Gelukkig lopen de kosten voor een ziekenhuisopname niet te hoog op. Daarvoor ondertekende je een:</i>	Hospitalisatieverzekering
<i>In de loop van je carrière word je ziek. Gelukkig moet je niet al te veel inkomsten mislopen. Daarvoor ondertekende je een:</i>	Verzekering gewaarborgd inkomen

Uitbreiding

Deel de begeleidende tekst uit op papier en vraag de leerlingen om hun antwoorden te staven. Dat kunnen ze doen door in de tekst de passages aan te duiden waarop ze zich baseren. Op die manier krijgen ze een tweede kans om te reflecteren over de verschillende verzekeringen.

Opdracht 9 - *LATER IS NOG VERAFF*

De pensioenverzekering is zeer actueel. In de media wordt voortdurend gesproken over de betaalbaarheid van de wettelijke pensioenen. Jongeren krijgen de raad zo snel mogelijk aan pensioensparen te beginnen.

Zeker (toekomstige) zelfstandigen doen er goed aan meteen geld opzij te zetten voor hun pensioen.

In verband met deze opdracht kunt u de leerlingen wijzen op de ietwat onzekere sociale situatie van de zelfstandige: een laag pensioen, zelf betalen voor sociale zekerheid ... Ook het betalen van BTW-bijdragen kunt u ter sprake brengen. Jonge zelfstandigen dienen te beseffen dat een flink deel van het geld dat ze verdienen, afgedragen moet worden.

Wijs hen ook op de afrekening die meestal na drie jaar zelfstandig werken wordt gemaakt. Op dat ogenblik is een spaartegoed geen overbodige luxe.

Voor deze opdracht laat u de leerlingen eerst de bijbehorende tekst (**bijlage 3**) lezen.

Oplossing

1. Belastingvermindering, een aanvullend pensioen bij je wettelijk pensioen, een mooie rente op je pensioenspaarrekening.
2. Het VAPZ is voorbehouden voor zelfstandigen.
3. Een pensioenspaarrekening garandeert je een minimumrente.

EXTRA Opdracht - *BEREKEN JE FISCAAL VOORDEEL*

De meest efficiënte manier om mensen te overtuigen van een financieel voordeel, bestaat erin dit voordeel te becijferen.

Opdracht 10 is daarom in feite geen opdracht, maar een ervaring. De leerlingen berekenen eerst de mogelijke winst (rendement) voor twee andere pensioenspaarders.

Daardoor merken ze dat er een verschil is: het maximumbedrag is voor beiden gelijk (940 euro per jaar), maar als je er op latere leeftijd mee begint, heb je op het einde uiteraard minder gespaard en minder rente geïncasseerd.

Hoeveel voordeel levert pensioensparen op? Maak even de rekening op:

- Vertel de leerlingen dat ze kunnen sparen tot hun 65ste. Voor Lieve Molemans betekent dit dat ze gedurende 28 jaar €940 opzij kan leggen. Malcolm kan ditzelfde bedrag 40 jaar lang sparen. En een 20-jarige werknemer heeft zelfs 45 jaar de tijd om te dat bedrag met winst te sparen.
- Gebruik hiervoor werkblad 12.

Malcolm Olieslaegers – 25 jaar	Lieve Molemans – 37 jaar	Maak je eigen rekening
--------------------------------	--------------------------	------------------------

<http://www.admb.be/nl/admb/e-tools/berekening-pensioensparen>

Volgens de berekening van ADMB spaart een 25-jarige in 40 jaar **63.008 euro**. Een 37-jarige spaart slechts **37.261 euro**. Als je op 20-jarige leeftijd begint te sparen, dan leg je in de huidige omstandigheden **76.201 euro** opzij.

Opdracht 10 - GEWAARBORGD INKOMEN

Naast de pensioenverzekering is ook de verzekering gewaarborgd inkomen voor zelfstandige ondernemers geen overbodige luxe.

Wanneer ze om medische redenen langdurig arbeidsongeschikt zijn, vervalt ook hun reguliere inkomen. Om te vermijden dat ze helemaal zonder inkomen vallen, is een dergelijke verzekering aan te raden.

Opdracht 10 heeft vooral tot doel om de leerlingen wegwijs te maken in het invullen van formulieren. Niemand doet dit graag, en dikwijls is het een drempel om effectief initiatief te nemen. Deel de formulieren (bijlage 4) uit. Wellicht staan er in het formulier begrippen die de leerlingen niet kennen. Laat ze via de meerkeuzevragen zelf de betekenis achterhalen.

Oplossing

1. Het nummer waarmee je bedrijf bekend is bij de fiscus. Het is tegelijkertijd ook je btw-nummer.
2. Het is de toestemming die je aan de verzekeraar geeft om maandelijks het bedrag van de premie van je rekening te halen.
3. Dit staat op je identiteitskaart.
4. De periode waarin je arbeidsongeschikt bent, maar nog geen uitkering krijgt van je verzekering.

Opdracht 11 - VAN BRANDVERZEKERING NAAR WOONVERZEKERING

De brandverzekering is een schadeverzekering die zowel eigen schade als schade aan derden dekt. Ze is voor zelfstandigen een noodzakelijke polis. Dikwijls hebben ze veel geïnvesteerd in hun zaak: materiaal, gebouwen, grondstoffen ... Bij brand kunnen ze daarom veel verliezen.

Met deze opdracht ontdekken uw leerlingen dat een brandverzekering meer dekt dan enkel de schade veroorzaakt door brand.

De opdracht is zeer eenvoudig. De leerlingen geven bij de illustraties aan van welke schade er sprake is. Ze kiezen de juiste term uit de lijst.

De afgebeelde schade heeft te maken met particuliere woningen. Leg de leerlingen uit dat in de meeste gevallen voor hun zaak een klassieke woonverzekering voldoende is, maar dat dit niet altijd het geval is.

Bekijk samen met de leerlingen in welke gevallen er meer nodig is dan de klassieke woonverzekering:

- Wanneer je schade veroorzaakt op een werf (bij een klant).
- Wanneer de schade zich voordoet terwijl er andere mensen in je zaak aanwezig zijn (bijvoorbeeld horeca).

Welke raad kunnen de leerlingen zichzelf dan het best geven? Raadpleeg een verzekeringsagent of -makelaar om de risico's samen te schatten.

Oplossing

			
Brand	Waterschade	Glasbreuk	Diefstal met inbraak

		
Stormschade	Hagelschade	Blikseminslag

Opdracht 12 - DE BA-UITBATING

Deze opdracht en de vorige horen bij elkaar. In Opdracht 12 is gewezen op het belang van de woonverzekering. In sommige gevallen volstaat de klassieke woonverzekering niet. De uitbater moet dan ook een BA-uitbating afsluiten.

De BA-uitbating is in veel gevallen een noodzaak: denk aan horecazaken, speeltuinen en plaatsen waar veel mensen samenkomen. Maar ook bij werken, op bouwerven enzovoort is een BA-uitbating noodzakelijk.

Deze opdracht verloopt in twee fases. Vertel de leerlingen dat ze zo dadelijk een aantal stellingen moeten beoordelen.

U kunt dit op verschillende manieren aanpakken:

- U geeft de leerlingen geen enkele informatie vooraf. Pas na de opdracht geeft u de verklaringen.
- U laat de leerlingen eerst de tekst (**bijlage 5** bij de module) lezen. Eventueel stelt u zelf eerst enkele inhoudsvragen, om te controleren of de leerlingen de tekst gelezen en begrepen hebben. Daarna vraagt u hen om de opdracht uit te voeren.

De opdracht zelf verloopt in twee stappen.

Stap 1: Beoordeel de volgende stellingen. Zijn ze juist of fout?

De leerlingen kruisen aan of een stelling juist of fout is.

Oplossing

Stelling	juist	fout
De BA-uitbating dekt schade die een ondernemer veroorzaakt aan derden tijdens de uitoefening van zijn beroepsbezigheden.	x	
De BA-uitbating dekt enkel de schade die tijdens werkzaamheden aan een derde wordt berokkend door de ondernemer of door een van zijn medewerkers.		x
Op een werf beschadigt de graafmachine de fundering van een aanpalende woning. De BA-uitbating vergoedt de schade.	x	
Een vrijwilliger valt tijdens een paperslag van een vrachtwagen. De BA-uitbating treedt in werking.		x
In een BA-polis is doorgaans een vrijstelling opgenomen.	x	
Een dag nadat ze in hetzelfde restaurant gingen eten, blijken vijftien mensen besmet door een schadelijk virus. Ze worden gehospitaliseerd. De restauranthouder doet beroep op zijn verzekering BA-uitbating.		x

Stap 2: Geef de juiste verklaring

De leerlingen slepen de verklaring naar de juiste plaats in de tabel.

Oplossing

Stelling	Verklaring
De BA-uitbating dekt schade die een ondernemer veroorzaakt aan derden tijdens de uitoefening van zijn beroepsbezigdheden.	Juist. Dat is inderdaad de essentie van een BA-uitbating.
De BA-uitbating dekt enkel de schade die tijdens werkzaamheden bij een derde worden veroorzaakt door de ondernemer of een van zijn medewerkers.	Fout. Niet alleen 'bij derden', maar vooral 'aan derden'. Een kapper die met zijn schaar in de oren van een klant knipt en een litteken veroorzaakt, kan best ook een BA-uitbating hebben.
Op een werf beschadigt de graafmachine de fundering van een aanpalende woning. De BA-uitbating vergoedt de schade.	Juist. Schade aan de bezittingen van derden zijn gedekt door de polis BA-uitbating.
Een vrijwilliger valt tijdens een paperslag van een vrachtwagen. De BA-uitbating treedt in werking.	Fout. Hier wordt de schade niet veroorzaakt aan een derde (buitenstaander) maar aan een (vrijwillige) medewerker. In dat geval treedt de vrijwilligerspolis in werking.
In een BA-polis is doorgaans een vrijstelling opgenomen.	Juist. Meestal zal de verzekeraar een vrijstelling of franchise bedingen.
De klanten van een meeneemrestaurant blijken besmet door een schadelijk virus. Ze worden gehospitaliseerd. De BA-uitbating doet zijn werk ...	Fout. Er ging niets mis tijdens het afhalen van de maaltijd. Hier zal de verzekering BA-na levering moeten optreden.

Opdracht 13 - VOLK OVER DE VLOER

Zelfstandigen die in hun zaak veel mensen ontvangen (horeca, discotheken, warenhuizen ...) lopen specifieke risico's: hun klanten zijn namelijk niet helemaal gevrijwaard van gevaar.

Daarom zijn ze verplicht een BA-publiek toegankelijke gebouwen af te sluiten. Deze verzekering dekt hun objectieve aansprakelijkheid. Dat wil zeggen: ook al zijn ze niet verantwoordelijk voor (lichamelijke en materiële) schade van hun klanten, ze zijn hiervoor wel aansprakelijk.

Voor uitleg over aansprakelijkheid kunt u terecht in Module 1 - Opdracht 6.

De leerlingen krijgen vijf advertenties te zien. Ze beoordelen elke advertentie: is er sprake van een publiek toegankelijke plaats of niet?

Vraag de leerlingen of ze denken of de polis publiek toegankelijke plaatsen hier van toepassing is.

- Laat de leerlingen zelf hun antwoord motiveren. Controleer daarna aan de hand van de tips of hun verklaring correct was.

Oplossing

Er is een BA-publiek toegankelijke gebouwen nodig voor:

- Het restaurant (2) en de discotheek (4).

Deze verzekering is niet nodig voor

- De boerderij (1), de bed & breakfast (3) met minder dan tien bedden en de buurtwinkel (5).

Eindtest

Met de eindtest kunt u controleren wat uw leerlingen van de les(sen) hebben onthouden. U kunt de eindtest van de module gebruiken, er bepaalde opdrachten uit kiezen en die eventueel aanvullen met eigen materiaal.

U kunt deze toets ook gebruiken zonder de module eerst helemaal af te werken. Wanneer u zelf uw lessen samenstelt, kan deze toets dienen als evaluatie.

De leerlingen kunnen de toets helemaal via de webapplicatie afwerken. Ofwel krijgen ze dan meteen hun resultaat te zien, ofwel beslist u om het resultaat en de nodige feedback zelf door te geven.

Oplossing

- Als jonge ondernemer sluit je best een arbeidsongevallenverzekering af.
 - Ja, dat klopt. Jonge ondernemers maken vaker fouten. Vandaar.
 - Neen, enkel voor oudere ondernemers is dit aan te raden. Zij lopen meer risico's.
 - Larie, zo'n verzekering heb je enkel nodig als je personeel hebt. Ze is dan verplicht.**
- Je hebt net een restaurant geopend. Je werkt er met een kok, twee keukenhulpen en drie medewerkers als zaalpersoneel. In het weekend komt ook een jobstudent helpen. Wie is er gedekt door de polis arbeidsongevallen?
 - Enkel het keukenpersoneel. Zij lopen het meeste risico.
 - Enkel het vaste personeel in keuken en zaal.
 - Iedereen, inclusief de jobstudent.**
- Welke verzekering heb je als zelfstandig elektricien zeker niet nodig?
 - Brandverzekering.
 - Verzekering huispersoneel.**
 - Verzekering motorvoertuigen.
- Op welke manieren kan een zelfstandige sparen voor een bijkomend pensioen?
 - Met de verzekering gewaarborgd inkomen.
 - Met het Vrij Aanvullend Pensioen voor Zelfstandigen.**
 - Met de groepsverzekering.
 - Met de klassieke pensioenverzekering.
- Welke verzekering dekt de volgende risico's? Kies uit de lijst. Let op: twee verzekeringen zijn niet van toepassing!
 - Verzekering machinebreuk
 - Verzekering alle risico's
 - Verzekering motorvoertuigen
 - Verzekering BA-uitbating
 - Verzekering BA-na levering
 - Transportverzekering
 - Verzekering rechtsbijstand

(antwoord:)

Je struikelt op kantoor met je laptop over een kabel. Laptop kapot.	Verzekering alle risico's
Door een blikseminslag is de drukpers van de drukkerij uitgevallen.	Verzekering machinebreuk
Je hebt een koeriersbedrijf. Tijdens een pauze op een parking roven dieven je bestelwagen leeg. Hij was nochtans goed afgesloten.	Transportverzekering
Een ontevreden klant spant een rechtszaak tegen je aan.	Verzekering rechtsbijstand
Je werkt aan de informatica-installatie van een bedrijf. Door een fout van jouw kant raakt het computersysteem onklaar. Het duurt drie werkdagen voor het weer aan de praat is.	Verzekering BA-uitbating

(doen niet mee: verzekering nalevering en motorvoertuigen)

Bronnen

<http://www.wikifin.be/nl>

<https://www.admb.be>

<http://www.abcverzekering.be/>

<http://www.assuralia.be/>

<https://www.scoutsengidseenvlaanderen.be>

De Paep, Bert & Dehouck, Geert. *Mijn bedrijf goed verzekerd?!* Leuven: LannooCampus, 2012.

De Paep, Bert & Dehouck, Geert. *Goed verzekerd?!* Leuven: LannooCampus, 2013.

Deferme, Anne. *Verzekeringen voor beginners*. Gent: Academia Press, 2014.